

Reactie op wetsvoorstel versterking rechtsbescherming jeugdbescherming

Inhoud

Algemeen.....	2
ARTIKEL I: Wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek.....	6
Onderdeel A: de gronden van de OTS.....	6
Onderdeel F: hoofdverblijf, zorg- en omgangsregeling.....	9
Onderdeel G: Wettelijke verplichting tot samenplaatsing van broers en zussen.....	12
Onderdeel I: Terugplaatsing bij uithuisplaatsing en perspectiefbesluit.....	16
Onderdeel J: Beëindiging UHP door de GI, kinderrechter, wijziging doel inspanning GI.....	21
Onderdeel K: Contact na uithuisplaatsing en omgangsplan	24
Onderdeel M: Vervallen van art. 1:265g BW	28
Onderdeel P en Q: Gezagsbeëindiging en herstel van het gezag.....	28
Onderdeel R, S, T, U, V, W: Voogdij.....	28
ARTIKEL II: Wijzigingen in Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering	35
Onderdeel A en B: Vereisten verzoekschrift	35
Onderdeel C: Piketregeling.....	35
Onderdeel D: Verkorting van de appèltermijn naar 6 weken	35
Onderdeel E: Appèlverbod	36
Onderdeel F: Verlaging van de hoorgrens van minderjarigen	36
Aanvullingen (verzoek om mee te nemen in dit wetsvoorstel)	37
Bescherming van het ongeboren kind	38
ARTIKEL III Wijziging Jeugdwet.....	38
ARTIKEL IV – VII.....	38
Aanvullende reactie pleegzorgaanbieders Jeugdzorg Nederland	39

Algemeen

Allereerst geven de Gecertificeerde Instellingen (GI's), verenigd in Jeugdzorg Nederland, een algemene reactie op de internetconsultatie van het conceptwetsvoorstel versterking rechtsbescherming in de jeugdbescherming, bezien in de context van het stelsel en onderzoeken en ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden. Vervolgens zal er gedetailleerd worden ingegaan op de verschillende onderdelen in het huidige wetsvoorstel. Tot slot geven de pleegzorgaanbieders, verenigd in Jeugdzorg Nederland, een reactie op het wetsvoorstel.

Algemene reactie

De GI's zien dat er positieve punten zijn opgenomen in het wetsvoorstel die kunnen bijdragen aan betere rechtsbescherming voor kinderen en gezinnen die te maken krijgen met een kinderbeschermingsmaatregel. In het wetsvoorstel wordt bijvoorbeeld een rechtsingang voor de toetsing van het perspectief van het kind geboden en er wordt een geschillenregeling in het kader van voogdij in het leven geroepen. Tegelijkertijd gaat wat de GI's betreft dit wetsvoorstel niet ver genoeg in de ambitie om de rechtsbescherming echt beter te maken voor kinderen en gezinnen.

In zijn algemeenheid hebben de GI's ten aanzien van dit wetsvoorstel drie grote zorgen:

1. Een duidelijke visie vanuit de overheid over wanneer en hoe de overheid mag ingrijpen om de veiligheid van kinderen te beschermen ontbreekt en de GI's missen de aansluiting bij de actuele innovatie zoals het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, de Hervormingsagenda Jeugd en diverse onderzoeken die hebben plaatsgevonden.
2. Het wetsvoorstel draagt niet bij aan het vereenvoudigen van de jeugdbescherming voor kinderen en gezinnen. De GI's zien dat de rol van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) steeds onduidelijker wordt en vrezen onder meer voor een toename in juridische complexiteit en langere procedures waar kinderen en gezinnen de dupe van worden.
3. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de problemen in het huidige jeugdzorgstelsel, zoals de tekorten aan beschikbare, passende hulp. Deze ontbrekende randvoorwaarden maakt het wetsvoorstel op sommige delen praktisch onuitvoerbaar. Ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van burgers moet hand in hand gaan met het leveren van de benodigde hulp.

Hieronder lichten wij deze drie punten graag verder toe.

Visie vanuit de overheid ontbreekt

De GI's missen een duidelijke visie vanuit de overheid over wanneer en hoe de overheid mag ingrijpen om de veiligheid van kinderen te beschermen. Het wetsvoorstel blijft zich richten op de versterking van bestaande interventies en structuren die inmiddels onvoldoende blijken te werken. De GI's missen de verhouding van dit wetsvoorstel tot actuele innovatie in de jeugdzorg zoals het Toekomstscenario, de Hervormingsagenda en diverse onderzoeken die hebben plaatsgevonden. Zo is er niet nagedacht over rechtsbescherming door vereenvoudiging van het stelsel of hoe kinderen beter kunnen worden beschermd door interventies bij ouders. Ook is er geen rekening mee gehouden dat de belangen van het kind niet altijd hetzelfde zijn als die van de ouder(s).

In het wetsvoorstel worden er nieuwe en bredere rechtsingangen ingesteld en voorzien wij een toename van procedurele en juridische werkzaamheden. Ook wordt rondom zittingen vaak het gevoel van tegenover elkaar staan versterkt. Dit gaat vaak ten koste van het persoonlijk contact en een goede samenwerking die juist essentieel zijn voor het bieden van goede begeleiding. Wij hadden liever gezien dat er meer de nadruk komt te liggen op hoe wij betekenisvoller kunnen zijn voor de

kinderen en gezinnen die wij begeleiden, bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat zij de hulp en ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben.

Met dit wetsvoorstel wordt verder gebouwd aan een systeem in het moeras van het huidige stelsel. Namelijk uithuisplaatsingen van kinderen zonder passende hulp voor ouder en kind, een toename van de juridisering en wetsartikelen met ambities die grotendeels niet uitvoerbaar zijn. Dit is ook is gebleken uit de eindevaluatie van de Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen.¹ Hierin is geconcludeerd dat deze wet niet goed uitvoerbaar is als passende hulp ontbreekt en het stelsel veel te complex is. Desondanks wordt er met dit wetsvoorstel voortgebouwd op deze ineffectieve en ontoereikende wetgeving. In lijn met de analyse van Stellaard² vragen wij om te stoppen met steeds nieuwe wetwijzigingen op een verouderd systeem. Wij vragen om een visie vanuit de overheid voor een fundamentele herziening van de wet om beter te voldoen aan de huidige behoeften.

Jeugdbeschermingsstelsel is te complex

In de eindevaluatie van de herziening kinderbeschermingsmaatregelen wordt geconcludeerd dat deze wet tot een ingewikkelder jeugdbeschermingsstelsel heeft geleid, wat leidt tot trage procedures. Zo heeft de RvdK op verschillende momenten de taak om beslissingen van de GI te toetsen, terwijl voor andere beslissingen de kinderrechter beslissingen van de GI toetst. Ook in het huidige voorstel is geen rekening gehouden met het wegnemen van deze complexiteit. Onduidelijkheid voor ouders en kinderen blijft dus bestaan.

Wat de GI's betreft is het uitgangspunt dat de rechter zo snel mogelijk alle beslissingen van de GI toetst om ouders en kinderen zo snel mogelijk maximale rechtsbescherming te bieden. Echter, in het huidige wetsvoorstel dient de GI het opvoedperspectief eerst te toetsen bij de RvdK voordat dit aan een rechter kan worden voorgelegd. Hiervoor is ook geen wettelijke termijn gesteld. Dit betekent dat het raadsonderzoek lang op zich mag laten wachten. Gelet op de evaluatie, de wachtlijsten in het huidige stelsel en de ontwikkelingen in het Toekomstscenario begrijpen we niet waarom er niet voor is gekozen om de GI het recht te geven om rechtstreeks de rechter te verzoeken. Alle verzoeken direct aan de rechter richten geeft eenvoud en efficiëntie en is duidelijker en transparanter voor kinderen en gezinnen. Iets wat hard nodig is in het huidige jeugdbeschermingsstelsel. De rechter kan vervolgens maatwerk leveren door waar noodzakelijk en proportioneel het advies van de RvdK in te winnen. De rechter kan dit al binnen het bestaande systeem en binnen zijn huidige wettelijke bevoegdheden. Dit sluit aan bij het advies van de Adviescommissie Rechtsbescherming en Rechtsstatelijkheid waarbij wat betreft het perspectief is gekozen voor zoveel mogelijk oplossingen binnen het huidige systeem.³

Zolang dit estafettemodel blijft bestaan, is het maar zeer de vraag of er echt sprake gaat zijn van een verbetering van de rechtsbescherming van ouders en kinderen. Het is namelijk algemeen bekend dat een lang tijdsverloop van procedures niet in het belang van kinderen en gezinnen is. Dit geeft veel stress en onzekerheid in het gezin.

¹ M.R. Bruning et al, Eindevaluatie Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen, 2022.

<https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3194>"<https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3194>

² Sharon Stellaard, Boemerangbeleid: over aanhoudende tragiek passend onderwijs- en jeugzorgbeleid 2023 Boom

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2024/01/31/kinderen-en-ouders-met-recht-goed-beschermd-advies-van-de-adviescommissie-rechtsbescherming-en-rechtsstatelijkheid>

Tenslotte: ontbrekende randvoorwaarden maken het wetsvoorstel onuitvoerbaar en niet doelmatig

Terecht wordt in de evaluatie herziening kindbeschermingsmaatregelen gesteld dat het ingrijpen van de overheid in het gezinsleven alleen te rechtvaardigen is als kinderen en ouders ook echt geholpen kunnen worden. Rechtsbescherming betekent volgens de GI's ook dat er geen onuitvoerbare beschikkingen voor een kindbeschermingsmaatregel worden afgegeven. Het is niet legitiem om een rechterlijke maatregel uit te spreken waaraan geen gehoor gegeven kan worden, omdat de noodzakelijke hulp niet beschikbaar is of er daarvoor lange wachtlijsten zijn. Het ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van burgers moet hand in hand gaan met het leveren van ondersteuning, zorg en/of bescherming en voldoende capaciteit daartoe. Dit is wat de GI's betreft een noodzakelijke randvoorwaarde voor elke werkend systeem en dus ook voor dit wetsvoorstel.

Nu worden in het wetsvoorstel wetsartikelen opgenomen die al het uitgangspunt zijn in de huidige praktijk. Zo wordt in het wetsvoorstel vastgelegd dat uithuisplaatsing gericht moet zijn op een terugplaatsing en wordt wettelijk verankerd om broertjes en zusjes samen te plaatsen. Mede gelet op de richtlijnen van de beroepsgroep daartoe, worden beide wetsartikelen al heel lang nagestreefd door de GI's maar het tekort in hulpaanbod maken dit simpelweg lang niet altijd uitvoerbaar. De GI's vragen zich dus af wat deze wettelijke bepalingen aan waarde toevoegen voor rechtsbescherming. Een wettelijke bepaling die niet uitvoerbaar is en wat op voorhand te voorzien was, is immers het tegenovergestelde van rechtsbescherming. Bij de huidige stand van zaken van het jeugdstelsel zijn deze bepaling niet alleen symboolwetgeving voor ouders en kinderen, maar zal deze in de praktijk jeugdbeschermers als (feitelijke) uitvoerders van de machtiging tot uithuisplaatsing actief in de knel brengen. De 'oplossing' voor een evident systemisch probleem wordt namelijk ten onrechte bij hen als individuele professional gelegd, daar waar de eigenlijke oorzaak van het probleem elders ligt (chronisch tekort in aanbod).

De GI's hadden liever gezien dat dit wetsvoorstel was benut om vernieuwende wetgeving door te voeren die een verbetering geeft ten opzichte van de bestaande situatie. Zo wordt in het wetsvoorstel de grond voor de ondertoezichtstelling (OTS) gewijzigd, maar deze blijft zich nog steeds richten op het kind en niet op de ouders. In het WODC-onderzoek⁴ (uitgevoerd door de Universiteit Leiden) over terugplaatsing na gedwongen uithuisplaatsing is een belangrijke conclusie dat de inzet van volwassen- en gezinshulp cruciaal is om uithuisplaatsingen te voorkomen en terugplaatsingen te bevorderen. De GI's moeten helaas constateren dat er ook in dit wetsvoorstel nog geen poging is gedaan om de inzet van verplichte (persoonlijke) hulptrajecten voor ouders bij een kindbeschermingsmaatregel mogelijk te maken.

Daarnaast is er nog steeds sprake van verkokering van de hulp waarbij deze is ingericht op expertise en specialismen waardoor het kind naar de hulp moet worden gebracht, in plaats van de hulp naar het kind wordt gebracht. Het beste voor het kind is het als alle noodzakelijke hulp in het huis van het kind wordt georganiseerd. Als een uithuisplaatsing onafwendbaar is, gezien de onveiligheid in het gezin, dan zou een veel betere wettelijke bepaling zijn een bepaling gericht op uithuisplaatsing van een ouder en hulp voor de kinderen in huis organiseren. Dit draagt veel meer bij aan het samenhouden van broertjes en zusjes en aan het verbeteren van de omstandigheden (stabiliteit) voor kinderen die dan in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven. Dat verkleint het risico dat kinderen moeten worden doorgeplaatst binnen een uithuisplaatsing. Door- en overplaatsingen zijn in het WODC-rapport geduid als een factor die de kans op terugplaatsing verkleint.

⁴ Marielle Bruning et al, *Terugplaatsing na gedwongen uithuisplaatsing*, Den Haag, WODC 2025.

VRAGEN INTERNETCONSULTATIE

Bij de internetconsultatie van het conceptwetsvoorstel wordt de volgende vragen gesteld:

In hoeverre draagt het wetsvoorstel bij aan verbetering van de rechtsbescherming op de volgende gebieden:

- 1. Het voorkomen van een machtiging tot uithuisplaatsing;*
- 2. Het bevorderen van terugplaatsing na uithuisplaatsing;*
- 3. Toezicht en rechtsbescherming bij kinderen die niet thuis opgroeien;*
- 4. Het versterken van de procedurele rechtvaardigheid.*

De visie van de GI's hierop is als volgt.

Ad 1. De GI's menen dat het wetsvoorstel – op zichzelf bezien en zonder verbeteringen in het huidige jeugdstelsel – onvoldoende doelmatig zal zijn in het voorkomen van een machtiging tot uithuisplaatsing;

Ad 2. De GI's menen dat het wetsvoorstel – op zichzelf bezien en zonder verbeteringen in het huidige stelsel – onvoldoende doelmatig zal zijn in het bevorderen van terugplaatsing na uithuisplaatsing;

Ad 3. De GI's menen dat het wetsvoorstel een beperkte verbetering zal zijn in het toezicht en rechtsbescherming van kinderen die niet thuis opgroeien;

Ad 4. De GI's menen dat het wetsvoorstel een beperkte verbetering zal zijn in het versterken van de procedurele rechtvaardigheid

Dit genoemd hebbende zullen de GI's hierna specifiek en juridisch-technisch reageren op de volgende onderdelen van het conceptwetsvoorstel.

ARTIKEL I: Wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek

Onderdeel A: de gronden van de OTS

- **aanpassing rechtsgronden OTS (Artikel 1:255 BW)**
- **kinderrechter neemt in verzoek tot verlenging OTS ook concrete ontwikkelingsbedreiging op in de beschikking (Artikel 1:260 BW lid 3)**

De GI's achten het verlaten van de rechtsgrond 'acceptatie van hulpverlening' positief. Feitelijk gaat het om terugvoeren naar criteria van voor de wetswijziging van 2015: daarbij gaat het om de inschatting dat ouders niet of onvoldoende in staat of niet bereid zijn om mee te werken aan vrijwillige hulpverlening. Hierdoor kunnen (te) lange lussen in het vrijwillig kader die mede een ontwikkelingsbedreiging in stand kunnen houden, worden voorkomen. Het kind dient zich immers door te ontwikkelen en kan niet wachten totdat de ouder wel in staat is om tot goed genoeg ouderschap te komen.

In de praktijk ziet de GI dat kinderen in het vrijwillig kader uit huis zijn geplaatst (denk aan een aantal jaren!). Wanneer een ouder met gezag dan na zeer geruime tijd alsnog geen toestemming meer geeft voor het verblijf buitenshuis, wordt pas dan een beschermingsonderzoek gestart en (vaak uiteindelijk alsnog) de overgang gemaakt naar een beschermingsmaatregel. De GI raakt dan pas in een zeer laat stadium betrokken en dit is niet wenselijk juist o.m. vanwege de rechtsbescherming van ouders: de GI dient het perspectief van de jeugdige en de (voortdurende) uithuisplaatsing steeds te laten toetsen door de kinderrechter daar waar dit in het vrijwillig kader niet gebeurt.

Wat betreft de invoering van het subsidiariteitsbeginsel, namelijk dat andere middelen hebben gefaald of zullen falen, vragen de GI's zich af welke middelen worden hier specifiek bedoeld? Het (alles) in het vrijwillig kader of bepaalde specifieke hulpverlening? Wordt hiermee hetzelfde criterium bedoeld als onder het oude recht van vóór 2015? De vraag rijst wellicht wel nog hoe uitputtend dit moet zijn onderzocht wanneer dit aan de rechter wordt voorgelegd nu de kans aanwezig is dat, ondanks diverse pogingen in het vrijwillig kader, met het aandragen van een nieuwe (hulp)optie gepoogd zal kunnen worden de OTS buiten de deur te houden.

Onder het oude recht (d.w.z. van vóór 2015): het criterium ten aanzien van het 'falen of zullen falen van hulpverlening' is uit de wet geschrapt, terwijl uit onderzoek is gebleken dat dit criterium door de Raad, de gezinsvoogdij-instellingen (nu: GI's) en kinderrechters als duidelijk werd ervaren. Om die reden is het voor de professionals die er veel mee werken goed om te zien dat er door deze herformulering beter aangesloten zal worden op de praktijk.

In de evaluatie Wet herziening Kinderbeschermingsmaatregelen is de wens geuit om terug te gaan naar de gronden OTS van vóór 2015. De Hoge Raad oordeelde in 2018 dat is voldaan aan de wettelijke criteria voor een OTS in het geval dat de ouders niet in staat worden geacht om mee te werken aan hulpverlening.⁵ Het gaat dan om ouders "wel bereid tot, maar niet in staat". Denk aan ouders met een (licht) verstandelijke beperking, verslavingsproblematiek of psychiatrische problemen. Het uitdrukkelijk opnemen in de wet dat het niet alleen moet gaan om bereidheid tot

⁵ HR 16 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:218.

hulp maar ook dat de hulpverlening effectief moet zijn (dus de kinderen veiliger), zou juist tot meer rechtsbescherming leiden aan de zijde van ouders.⁶

*"...Hoe het nu in wet staat, zou voor ouders namelijk kunnen "voelen als een soort van falen, doordat je zegt dat ouders de hulp niet geaccepteerd hebben. Als je het breed zou kunnen uitleggen dat de hulp niet toereikend is (geweest) om de bedreigingen weg te nemen, voelt dat misschien minder zo" (R27, rechter). Ook werd genoemd dat "de huidige formulering ook suggereert dat als ouders de hulp maar accepteren, er geen OTS volgt" (R9, rechter), wat verwarrend kan zijn."*⁷

De GI's achten het helpend dat niet de afweging moet zijn of een OTS een meerwaarde is, maar dat de OTS een middel is als de verwachting is dat men in het vrijwillig kader onvoldoende vooruitgang boekt ten aanzien van de bescherming en veiligheid van kinderen. Binnen een OTS –kader worden alle beslissingen van de GI getoetst door de kinderrechter, waardoor dat kader meer rechtsbescherming biedt - ook voor kinderen- dan een langdurig vrijwillig traject.

De toevoeging van de wettelijke route dat ook een jeugdige vanaf 12 jaar een verzoek OTS kan indienen (wanneer de Raad hiertoe niet overgaat) achten de GI's positief. Immers, daarmee wordt de jeugdige rechtstreeks versterkt in diens positie. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid tot indienen verlenging OTS. De GI's gaan er daarbij van uit dat de jeugdige dit via de informele rechtsingang kenbaar kan maken.

Ook het bij wet voorschrijven dat de kinderrechter ook bij verlenging van de maatregel de concrete ontwikkelingsbedreiging(en) opneemt, vinden de GI's positief. In de praktijk blijkt dat ouders en vertegenwoordigers van de GI de woorden van de kinderrechter bij een mondelinge uitspraak anders kunnen hebben gehoord. Het vastleggen van het kaders c.q. de opdracht is dan helpend en moet recht doen aan de rechtsbescherming. Immers, ontwikkelingsbedreigingen kunnen ook aan verandering onderhevig zijn. Het zal van alle betrokken professionals wel extra aandacht vragen de ontwikkelingsbedreigingen goed weer te geven nu dat met deze toevoeging aan de wet meer bepalend zal zijn voor de verder te vervolgen weg in een OTS en wat daarop in te zetten maar ook verwachtingen van ouders.

⁶ M.R. Bruning et al, Eindevaluatie Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen, 2022, p. 33.

⁷ M.R. Bruning et al, Eindevaluatie Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen, 2022, p. 38.

Onderdeel E: Geschillenregeling OTS

Artikel 265k lid 1 BW – geschillenregeling zonder advocaat

De GI's zien vanuit het oogpunt van rechtsbescherming voordelen bij de drempelverlaging ten aanzien van de geschillenregeling. De toegang tot de rechter wordt voor de ouders gemakkelijker gemaakt en de GI's vinden het positief dat de geschillenregeling niet langer een uitzonderingspositie inneemt op dit gebied. Echter, de GI's stellen wel vragen over de praktische implicaties en de gevolgen van deze beslissing. De GI's verwachten dat deze drempelverlaging tot een toename aan het aantal gerechtelijke procedures zal leiden. De ouders wordt de mogelijkheid geboden om allerlei geschillen zonder tussenkomst van een jurist aan de kinderrechter voor te leggen, ook als deze eigenlijk niet vallen binnen de reikwijdte van de geschillenregeling. Denk hierbij bijvoorbeeld aan procedures over het wijzigen van de jeugdbeschermer/gezinsvoogd, bejegening etc. Hoewel veel van deze verzoeken uiteindelijk bij de rechter kunnen leiden tot niet-ontvankelijkheid of afwijzing, vraagt het veel van de jeugdbeschermer om zich schriftelijk te verweren tegen dergelijke verzoeken en tijd vrij te maken voor een zitting totdat daar duidelijkheid over is. De GI's verwachten dan ook niet alleen een grotere werkdruk bij de rechtbanken die deze procedures zullen moeten behandelen, maar ook bij de jeugdbeschermers waardoor zij zich minder kunnen richten op hun kerntaak om een veilige opvoedsituatie voor kinderen te bewerkstelligen.

Met dat in het achterhoofd, kan de zeeffunctie die een advocaat in het huidige wettelijke systeem vervult, wel voorkomen dat er verzoeken worden ingediend bij de rechtbank die juridisch gezien buiten de reikwijdte van de geschillenregeling vallen.

Een andere oplossing voor deze mogelijke toename aan werkdruk bij de rechtbank en de GI's zou, naar het idee van de GI's, bijvoorbeeld kunnen zijn dat aan het wetsartikel in ieder geval een clause wordt toegevoegd waarbij een geschil over hetzelfde onderwerp alleen nogmaals aan de kinderrechter kan worden voorgelegd wanneer er sprake is gewijzigde omstandigheden, op straffe van automatische niet-ontvankelijkheid.

Onderdeel F: hoofdverblijf, zorg- en omgangsregeling

Bevoegdheid GI om wijziging hoofdverblijfplaats te verzoeken

Artikel 1:262b BW

De gedachte achter deze nieuwe bevoegdheid voor de gecertificeerde instelling (GI) wordt aangemoedigd. De nieuwe bevoegdheid wordt verwacht impact te hebben voor ondertoezichtstellingen in gezinnen waar complexe scheidingsproblematiek speelt en in gezinnen waarbij vanuit een uithuisplaatsing wordt toegewerkt naar duurzame thuisplaatsing bij de andere ouder met gezag. Het geeft de GI meer en een andersoortige mogelijkheid om te werken aan de doelen van de ondertoezichtstelling en thuisplaatsing bij uithuisplaatsing. Dat gezegd hebbende, hebben de GI's wel de volgende vragen en opmerkingen over dit nieuwe wetsartikel.

- a. Hoe verhoudt de bevoegdheid van het indienen van een verzoekschrift tot het bepalen van de hoofdverblijfplaats door de GI zich tot de bevoegdheid om een (tijdelijke) machtiging tot uithuisplaatsing (MUHP) bij de andere ouder met gezag te verzoeken? Met deze nieuwe bevoegdheid staat de jeugdbeschermer voor een keuze als het verblijf van een kind bij ouder A niet langer in diens belang is: een verzoek MUHP bij de andere ouder of een verzoek om wijziging van de hoofdverblijfplaats. Daarbij spelen diverse afwegingen een rol. Bij een MUHP moet worden voldaan aan de gronden van artikel 1:265b BW en krijgen ouders een advocaat toegewezen vanwege de pilot kosteloze rechtsbijstand (in de huidige situatie) of vanuit de piketregeling (als gevolg van dit wetsvoorstel), maar geldt ook de wettelijk opdracht om terug te werken naar huis. Bij een verzoek tot wijziging van hoofdverblijfplaats ex het nieuwe artikel 1:262c BW geldt deze piketregeling echter niet terwijl het een meer definitief scenario kan zijn dan een verzoek tot een MUHP omdat er geen terugplaatsingsverplichting geldt zoals bij de MUHP.

Verduidelijking zou wenselijk zijn wanneer de GI over dient te gaan tot wijziging hoofdverblijfplaats en wat de verhouding tussen de beiden is: is dat exclusief aan de orde in vervolg op een MUHP? Of als aan de gronden voor een MUHP wordt voldaan? De toetsingsgrond van de nieuwe bevoegdheid is gelijk aan art. 1:253a BW, namelijk dat de rechtbank een zodanige beslissing neemt als haar in het belang van het kind wenselijk voorkomt. Als het verzoek door de GI wordt ingediend, is er echter sprake van de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel. De GI's vragen zich af of deze grond dan niet te algemeen is? In ieder geval zouden de GI's graag zien dat er minimaal in de Memorie van Toelichting meer richting wordt gegeven aan deze bevoegdheid en het benutten daarvan.

- b. Als wordt gekozen voor het opnemen van deze bevoegdheid voor de GI's, dan is er sprake van parallelle bevoegdheden tussen ouders en de GI rond bepaling/wijziging van het hoofdverblijf van kinderen. Het kan zijn dat de GI het niet nodig vindt om deze bevoegdheid uit te oefenen in een gezin omdat zij (bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van veiligheid van het kind) geen uitdrukkelijke voorkeur heeft waar het hoofdverblijf van het kind is. Het kan echter ook betekenen dat ouders naar de GI zullen gaan kijken om deze bevoegdheid (toch) te gaan uitoefenen, in plaats van het nemen van de eigen verantwoordelijkheid daarin. Die keuze van ouders kan zijn ingegeven door verschillende redenen, zoals geen financiën voor het aantrekken van een advocaat of de bijkomende griffiekosten, handelingsverlegen zijn ten opzichte van de andere ouder of niet de ouder willen zijn die het hoofdverblijf bij de ander ouder aanvecht in verband met onderlinge escalatie. De vraag is dan hoe te voorkomen dat de GI's in een (financiële) compenserende rol voor ouders terechtkomen?

Zou het een optie zijn om de bevoegdheid om bepaling hoofdverblijf te verzoeken in deze titel ook voor **ouders** te regelen (als *lex specialis* van art. 1:253a BW) en/of deze te laten gelden in de situatie waarbij er een machtiging tot uithuisplaatsing bij die betreffende ouder is uitgesproken? Op deze manier heeft de ouder waar het kind is geplaatst geen advocaat nodig, wat de drempel om een dergelijk verzoek in te dienen verlaagt, de toegang tot de rechter dus verbetert en geen rolverwarring met de GI oplevert?

Een andere optie is om de bevoegdheid van de GI op te hangen aan een concreet doel zoals dat het noodzakelijk is om de doelen van de OTS te behalen of om de ontwikkelingsbedreiging van het kind af te wenden. Ouders blijven dan de aangewezen verzoekers als het hoofdverblijf van het kind geen relatie heeft met diens veiligheid of ontwikkelingsbedreiging. De GI's vinden het in ieder geval van belang dat de wetgever nadenkt over de noodzaak van het nader kaderen van deze bevoegdheid en de verhouding ervan met art. 1:253a BW.

- c. In het kader van het thema om OTS-en te voorkomen merken de GI's op dat de vraag of de rechter of wellicht de RvdK (ook) een ambtshalve bevoegdheid zou moeten hebben om bepaling of wijziging van het hoofdverblijf te verzoeken, misschien het verkennen waard is. De RvdK doet immers reeds onderzoek naar vragen rond het hoofdverblijf. Wellicht kan eerdere wijziging van hoofdverblijf zelfs noodzaak van een OTS voorkomen en het aantal complexe scheidingen in OTS-zaken voorkomen. De GI's verwijzen daarvoor naar artikel Mariëlle Bruning en Adri van Montfoort⁸ over hun voorkeur voor het nemen van familierechtelijke beslissingen ten opzichte van ingrijpen van overheidswege via kinderbeschermingsmaatregelen.

Art. 1:262c lid 1 BW bevat de bevoegdheid dat de kinderrechter op verzoek een zorg- of omgangsregeling kan vaststellen of wijzigen. Art. 1:262c lid 3 BW bevat de bevoegdheid om een dergelijke beslissing rond het contact te wijzigen als de omstandigheden nadien zijn gewijzigd of dat bij het nemen van de beslissing van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan. Art. 1:262c lid 2 bevat de mogelijkheid om de kinderrechter het hoofdverblijf te laten bepalen. Daarentegen bevat dit artikel niets over een bevoegdheid tot het wijzigen van de hoofdverblijfplaats na de *vaststelling* (bepalen) ervan. Is dat een bewuste keuze geweest of moet onder 'bepalen' zowel 'vaststellen' als 'wijziging' worden verstaan? Kan dit worden verduidelijkt?

Daarnaast is voor de GI's niet duidelijk waar het gebruik van de term 'tevens' in art. 1:262c lid 2 BW op ziet. Moet lid 2 bijv. altijd in samenhang worden gelezen met lid 1 zodat ook de hoofdverblijfplaats op grond van lid 3 kan worden gewijzigd?

Wat is de verhouding van het nieuwe art. 1:262c lid 2 BW met de toetsende taak van de RvdK (art. 1:265j BW) en de verplichte toestemming voor overplaatsing van een kind dat een jaar of langer in een pleeggezin heeft gewoond (art. 1:265i BW)? Stel dat een kind hoofdverblijf heeft bij ouder A maar met een MUHP uithuisgeplaatst is. Daardoor kan er namelijk vanuit de uithuisplaatsing teruggewerkt worden naar ouder A. Stel dat er aanleiding is om het hoofdverblijf op verzoek van de GI naar ouder B te wijzigen. Als de MUHP daarmee eindigt (op een gegeven moment expireert), moet er dan nog steeds een toets van de Raad voor de Kinderbescherming in de zin van art. 1:265j BW volgen, maar óók een verzoek op grond van art. 1:265i BW worden gedaan? Voor de GI's heeft het de strikte voorkeur om geen juridische en administratieve procedures te stapelen. In wezen gaat het namelijk allemaal om

⁸ Mariëlle Bruning & Adri van Montfoort, *Minder maatregelen van kinderbescherming bij scheidingsconflicten*, NJB 2023, aflev. 34.

dezelfde kernvraag: mag het kind vanuit de uithuisplaatsing bij ouder B thuis worden geplaatst. Daartoe zou één alomvattende procedure moeten volstaan, te meer omdat er in al die procedures sprake zal zijn van de dezelfde belanghebbenden.

Onderdeel G: Wettelijke verplichting tot samenplaatsing van broers en zussen

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld om aan artikel 1:265b het volgende lid toe te voegen:

“Bij de uitvoering van een machtiging op grond van dit artikel plaatst de gecertificeerde instelling, de minderjarige samen met diens broers, zussen en andere minderjarigen waarmee de minderjarige in gezinsverband heeft samengewoond in de periode voorafgaand aan de uithuisplaatsing, tenzij dit niet in het belang is van een van de minderjarigen.”

De GI's voelen zich geroepen om hun visie te geven op dit voorstel, aangezien de GI's voorzien dat deze wijziging niet in het belang van de kinderen is, niet uitvoerbaar is en tot extra uitdagingen en problemen zou kunnen leiden. De GI's merken hierover puntsgewijs het volgende op.

Uitgangspunt

Ten eerste wensen de GI's naar voren te brengen dat zij het uitgangspunt dat kinderen uit hetzelfde gezin worden samen geplaatst bij een uithuisplaatsing onderschrijven. Dit is en blijft altijd een belangrijk streven dat wordt meegewogen bij iedere uithuisplaatsing.

Dit uitgangspunt, met de daarbij behorende argumentatie, staat ook opgenomen in de Richtlijn Uithuisplaatsing en Thuisplaatsing, welke als norm geldt voor het werk van de GI's. Ook de Guidelines on Alternative Care for Children van het kinderrechtencomité van de Verenigde Naties onderschrijft dit belang. Beide richtlijnen worden gedragen door de GI's en nagevolgd. Op basis hiervan kunnen de GI's zich vinden in de visie van de wetgever dat het samen plaatsen van broertjes en zusjes de voorkeur verdient, mits in het belang van de kinderen.

Het belang van het kind

Uit ervaring vanuit de GI's blijkt echter ook dat er veel situaties zijn waarin het samen plaatsen van broertjes en zusjes niet het meest tegemoet komt aan het belang van de kinderen. De formulering van het wetsvoorstel waarin een tenzij-clausule is opgenomen, komt naar de visie van de GI's onvoldoende tegemoet aan de uiteenlopende individuele belangen die kinderen kunnen hebben bij een uithuisplaatsing. In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt als voorbeeld gegeven dat er sprake kan zijn van een uitzonderingssituatie wanneer er sprake is (geweest) van seksueel misbruik tussen de kinderen onderling. Hoewel dit wat de GI's betreft een goed voorbeeld is van een uitzonderingssituatie, zijn er nog veel meer denkbaar.

Om dit te illustreren zetten de GI's eerst uiteen hoe een uithuisplaatsing verloopt binnen een GI.

Ten eerste wordt voor ieder kind individueel de afweging gemaakt of een uithuisplaatsing daadwerkelijk noodzakelijk is gelet op de onveilige thuissituatie, waarbij wederom de Richtlijn Uithuisplaatsing en Thuisplaatsing als norm geldt. Een kind uit huis plaatsen is namelijk een zeer zwaarwegende beslissing. Het kan voorkomen dat slechts voor één kind een uithuisplaatsing noodzakelijk wordt geacht. Mocht slechts één kind uit huis geplaatst worden (omdat zijn/haar individuele belangen dit vergen bijvoorbeeld door de leeftijd), is er sprake van een situatie waarin de kinderen gescheiden kunnen worden van elkaar.

Een dergelijke situatie kan, in de visie van de GI's, ook voorkomen wanneer meerdere of alle kinderen in een gezin uit huis geplaatst worden. Kinderen kunnen verschillende opvoedbehoeften hebben, wat ertoe kan leiden dat voor ieder kind een andere plek passend kan zijn. Als voorbeeld wordt benoemd een kind dat (in tegenstelling tot zijn stiefzusje) tijdelijk bij de vader geplaatst kan worden, het kind met een verstandelijke of fysieke beperking dat (in tegenstelling tot zijn zusje) begeleiding nodig heeft

in een professionele setting of het kind dat meer baat heeft bij plaatsing in een gezinssetting, wiens broertje het beste gedijt in een setting met professionele opvoeders.

Iedere uithuisplaatsing is maatwerk en bij iedere uithuisplaatsing wordt gezocht naar een plaats die het beste past bij wat het kind nodig heeft op dat moment en op de korte termijn. Het belang van kinderen om bij hun broers en zussen te verblijven is slechts één van de vele belangen die een rol spelen bij de besluitvorming omtrent de plaatsing van een kind. De GI's achten het niet in het belang van de kinderen wanneer dit recht (om samen geplaatst te worden met broers en zussen) een bijzondere positie wordt geboden en zwaarder dient te wegen dan alle andere belangen die een rol spelen in deze afweging.

Procesvertraging

Een andere belangrijke overweging, naar de visie van de GI's de allerbelangrijkste overweging, is de veiligheid van ieder individueel kind. Wanneer een uithuisplaatsing nodig wordt geacht, is er vaak tijdsdruk aan de orde. Wanneer de thuissituatie niet goed genoeg wordt bevonden, is het de taak van de jeugdbeschermer om zo spoedig mogelijk naar een passende, veilige plek te zoeken voor ieder kind.

In de Memorie van toelichting wordt genoemd dat ouders een procedure kunnen starten op grond van de geschillenregeling wanneer kinderen, naar de visie van ouders, ten onrechte niet samen zijn/worden geplaatst. De GI's vragen zich af of de kinderen, in afwachting van een dergelijke procedure, niet geplaatst mogen worden. Los van het feit dat de GI's hierdoor een toename aan gerechtelijke procedures (en dus werkdruk) verwachten, vreest de GI dat dit zou kunnen betekenen dat kinderen langer in een onveilige omgeving moeten verblijven. Ook zou dit ertoe kunnen leiden dat de machtiging tot uithuisplaatsing niet tijdig ten uitvoer kan worden gelegd, namelijk binnen de wettelijk vastgelegde drie maanden. In dit geval moet de GI een nieuwe machtiging verzoeken om de kinderen op een passende plek te mogen plaatsen.

Het zou, wat de GI's betreft, wenselijk zijn dat kinderen in afwachting van de procedure op grond van de geschillenregeling, wel alvast geplaatst mogen worden op de plek(ken) die de GI passend en veilig acht. Het mag niet zo zijn dat kinderen door deze procesingang onnodig lang in een onveilige situatie moeten verblijven of op een niet-passende plek gezamenlijk geplaatst worden, met het risico op veelvuldige doorplaatsing. Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat de wettelijke verplichting tot samenplaatsing ook een prikkel tot doorplaatsing kan zijn als de kinderen al op een veilige plek worden geplaatst (doch afzonderlijk van elkaar). Op basis van de wettelijke verplichting moet immers alsnog gepoogd worden om de kinderen op 1 plek samen te plaatsen.

De rol van de gecertificeerde instelling

Er wordt feitelijk een verantwoordelijkheid bij de GI's belegd om plaatsen te zoeken die lang niet altijd voorhanden zijn. Dit doet daarom tevens een beroep op passend zorgaanbod door de verantwoordelijke gemeente. Bovendien is het belangrijk om te vermelden dat de GI's slechts de soort plaatsing bepalen, maar dat de specifieke plek wordt bepaald door de jeugdhulpaanbieder of pleegzorgorganisatie waar de kinderen worden aangemeld. Iedere residentiële jeugdhulpinstelling in Nederland heeft bepaalde eisen aan de plaatsing van een kind op bepaalde groepen. Deze eisen kunnen zien op bijvoorbeeld de problematiek van het kind, het gedrag van een kind of de dynamiek op de groep. Op basis van een beschrijving van het kind bepaalt de jeugdhulpinstelling of een plaatsing op een van de behandelgroepen passend is en zo ja, welke groep. Hetzelfde geldt bij een pleegzorgplaatsing. Wanneer kinderen worden aangemeld bij een pleegzorg organisatie, bepaalt de pleegzorgorganisatie aan de hand van beschikbare informatie over het kind welk pleeggezin het beste kan aansluiten bij de behoeftes van het specifieke kind en waar de beste 'matching' plaatsvindt.

Mocht de wetswijziging tot doel hebben om deze bevoegdheid bij pleegzorgorganisaties weg te halen en pleegouders de mogelijkheid te ontnemen om slechts één of twee kinderen uit een gezin op te nemen, hebben de GI's de zorg dat dit een grote drempel zou kunnen zijn voor pleegouders bij de afweging om pleegouder te worden en dat dit mogelijk het nu al zo krappe pleegouderbestand nog verder zal doen inkrimpen.

Gezien het hiervoor overwogene over de beperkte invloedssfeer van de GI's in deze, achten de GI's het niet passend dat de GI verantwoordelijk wordt gehouden voor de keuzes die door gemeenten en samenwerkingspartners op dit gebied worden geboden. De GI's hebben namelijk geen invloed op deze processen.

Tekort aan passende zorg

Tot slot wensen de GI's nog kort aandacht te besteden aan de enorme krapte aan passende zorg en de grote versnippering tussen de verschillende gemeenten. Elke gemeente bepaalt immers zelf welke hulp er wordt ingekocht. Er zou veel meer geïnvesteerd moeten worden in de beschikbaarheid van passende hulp in vroeger stadium, juist om ervoor te zorgen dat kinderen thuis kunnen blijven. Daarnaast is breed bekend dat er een groot tekort bestaat aan passende plekken voor uit huis geplaatste kinderen. Dit geldt zowel voor kinderen met specifieke opvoedbehoeften als kinderen die dit niet hebben. De GI verwacht dat het discussies met gemeenten zal opleveren in de praktijk wanneer een beroep moet worden gedaan op een relatieve kostbare vorm van jeugdhulp (bv gezinshuizorg) om gehoor te kunnen geven aan de inspanningsverplichting tot samenplaatsing. Stel dat de broertjes of zusjes geen specialistische zorg van het gezinshuis nodig hebben maar wel samengeplaatst kunnen worden en vanwege het wettelijke uitgangspunt om samen geplaatst te worden met 1 broer/zus die wel gebaat is bij gezinshuizorg, wel een beroep op een kostbare plek in het gezinshuis. Dan rijst ook nog het morele dilemma dat deze plek in het gezinshuis bezet wordt door een kind wat deze vorm van hulp niet nodig heeft. Als het antwoord op deze dilemma's is dat de GI een professionele partij is die goed zou kunnen inschatten welke vorm van jeugdhulp noodzakelijk is (art. 3.5 Jeugdwet), dan stelt dat gelijk de noodzaak van een dergelijke wettelijke verplichting tot samenplaatsing ter discussie. De GI's zijn namelijk al in staat om aan die wettelijke taak uitvoering te geven en daar de belangen van het kind in voorop te stellen. Dat in het wetsvoorstel ook een verplichting voor de gemeentes wordt geformuleerd, stemt de GI's hoopvol dat de gemeentes actief zullen investeren in het creëren van meer passende plekken, dan wel het contracteren van deze plekken. Echter, de praktijk laat zien dat dit makkelijker gezegd is dan gedaan zeker met alle grote financiële tekorten bij de gemeentes.

Doorplaatsingen

Doorplaatsingen zijn ook een bijkomend risico bij de verplichting om broertjes en zusjes samen te plaatsen. Er zullen situaties zijn waarbij, om de veiligheid te waarborgen, niet gewacht kan worden op een plek waar alle kinderen samen terecht kunnen. Om aan de wettelijke verplichting tot samenplaatsing te voldoen, zal onderzocht moeten worden of de kinderen alsnog samen geplaatst kunnen worden, met mogelijke doorplaatsingen als direct gevolg.

Conclusie

Hoewel de GI's het belang van het samen plaatsen van broers en zussen onderschrijft en de wens en het belang dat de wetgever benadrukt met deze voorgestelde wetswijziging begrijpt, kunnen de GI's zich om meerdere inhoudelijke redenen niet vinden in de huidige formulering van het wetsvoorstel, zoals hiervoor omschreven. Een wijziging is tevens ook niet noodzakelijk omdat deze handelwijze al staat vastgelegd in de Richtlijn Uithuisplaatsen en Thuisplaatsen. Primair zijn de GI's daarom van

mening dat deze wijziging niet dient te worden doorgevoerd. Mocht de wijziging toch worden doorgevoerd, dan kunnen de GI's zich meer vinden in een formulering die het belang van het kind in de breedste zin van het woord als uitgangspunt neemt en waarborgt. Denk hierbij aan: mits dit in het belang is van alle minderjarigen, in plaats van: tenzij dit niet in het belang is van een van de minderjarigen.

Onderdeel I: Terugplaatsing bij uithuisplaatsing en perspectiefbesluit

Wettelijke verankering thuisplaatsing bij uithuisplaatsing

Art. 1:265ca lid 1 BW

De GI's kunnen zich vinden in de wettelijk verankering van de opdracht bij het uitspreken van een MUHP. De GI's hebben wel de volgende opmerking bij het gebruik van de term 'thuisplaatsing' in de wet.

In de Memorie van Toelichting wordt aangegeven dat onder "thuis" door de wetgever wordt verstaan:

"het gezin waar de minderjarige voorafgaand aan de uithuisplaatsing verbleef, zoals de ouder of ouder met gezag of de grootouders die zijn belast met de voogdij over de minderjarige".

De GI's hebben echter behoefte aan duidelijkheid van de wetgever waarom voor deze definitie is gekozen, mede in het licht van art. 1:247 lid 4 BW waarin is bepaald dat

"een kind over wie de ouders gezamenlijk het gezag uitoefenen (...) recht behoudt op een gelijkwaardige verzorging en opvoeding door beide ouders."

Geldt de verplichting om het kind thuis te plaatsen dan niet in gelijkwaardige zin voor beide ouders met gezag? Dit zou de scope en daarmee wellicht ook de mogelijkheid om het kind 'thuis' te plaatsen (namelijk bij één van beide ouders met gezag) vergroten.

In dat licht wijzen de GI's ook op twee situaties waar momenteel onduidelijkheid over bestaat in de rechtspraak, namelijk

1. hoe strikt art. 1:265a BW moet worden toegepast bij deeltijdplaatsingen waarbij het kind gedeeltelijk thuis woont (maar gedurende minimaal een dag en een nacht elders verblijft) en;
2. of er wel of niet een machtiging tot uithuisplaatsing nodig is voor plaatsing van ouder en kind in een ouder-kindhuis of in gezinsopname.

Ad 1) In de jurisprudentie is geen eenduidig antwoord te vinden hoe strikt art. 1:265a BW moet worden toegepast. Zo is er jurisprudentie te vinden waar een strikte toepassing uit blijkt⁹, maar is ook jurisprudentie te vinden waarin meer ruimte is voor afweging¹⁰ en dan met name rond de vraag of er wel sprake is van een "uithuisplaatsing" in de zin van de wet.

Ad 2) In de jurisprudentie is ook geen eenduidig antwoord te vinden of een machtiging tot uithuisplaatsing nodig is waarbij het kind samen met (een van de) ouders in een ouder-kindvoorziening verblijft. Zo oordeelt rechtbank Oost-Brabant dat ook tijdens een gezinsopname sprake is van een uithuisplaatsing omdat de beslissingsbevoegdheid over de verblijfplaats en de zeggenschap over de dagelijkse verzorging en opvoeding niet volledig bij de ouders (met gezag) ligt.¹¹ In een andere uitspraak oordeelt de rechtbank Limburg het tegenovergestelde en wijst het verzoek

⁹ GERECHTSHOF ARNHEM-LEEUEWARDEN 23-02-2021, ECLI:NL:GHARL:2021:1736; RECHTBANK GELDERLAND 09-12-2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:969; RECHTBANK NOORD-NEDERLAND 20-01-2022, ECLI:NL:RBNNE:2022:239.

¹⁰ PARKET BIJ DE HOGE RAAD 22-01-2021, ECLI:NL:PHR:2021:57; GERECHTSHOF 'S-HERTOGENBOSCH 26-07-2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:3217; RECHTBANK DEN HAAG 21-01-2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:777

¹¹ Rechtbank Oost-Brabant 28-09-2021 ECLI:NL:RBOBR:2021:5455

af omdat een plaatsing met moeder in een moeder-kindvoorziening niet zou gaan om een plaatsing buiten het gezin.¹² Dit soort uiteenlopende uitspraken creëert rechtsongelijkheid voor ouders en kinderen, omdat in sommige gevallen de plaatsing in een ouder-kindvoorziening wel wordt getoetst en in andere gevallen niet. Ook bestaat de kans dat in de gevallen dat de rechter geen machtiging tot uithuisplaatsing uitspreekt voor een ouder-kindvoorziening en de ouder de voorziening wilt verlaten met het kind, een spoedmachtiging moet worden verzocht. Niet voor niets is begeleiding en toezicht vaak aangewezen bij een ouder-kind opname. Daarnaast creëert deze onduidelijkheid in de praktijk ook risico's voor jeugdbeschermers bij de beslissing of er wel of niet een machtiging tot uithuisplaatsing moet worden verzocht voor een bepaalde plek in het geval zij geen machtiging verzoeken waar een kinderrechter achteraf of later vindt dat dat wel had moeten gelet op art. 1:265a BW.

De GI's zien dit wetsvoorstel als een kans voor de wetgever om deze onduidelijkheden weg te nemen en concreter te definiëren wat 'thuis' is zodat ouders en kinderen meer rechtsbescherming genieten en jeugdbeschermers door duidelijkheid beschermd zijn.

Inspanning van de GI gericht op thuisplaatsing en OTS en MUHP voor onbepaalde tijd (perspectiefbesluit)

Art. 1:265ca lid 2 BW

De GI's zijn allereerst verheugd te vernemen dat er in het concept-wetsvoorstel een oplossing is bedacht voor de juridische problematiek en complexiteit rond het perspectiefbesluit. Op voorhand is de inschatting dat de bedachte constructie globaal gezien een oplossing biedt voor het gebrek aan rechtsbescherming voor ouders en kinderen bij het perspectiefbesluit én duidelijkheid biedt aan jeugdbeschermers welke rol en ruimte zij hebben in het bieden van duidelijkheid aan kinderen over hun perspectief zodat deze zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Ook biedt het de mogelijkheid om op korte termijn (namelijk via art. 1: 265d lid 3 BW - nieuw) door de rechter een knoop te laten doorhakken over het perspectief. Dat gezegd hebbende, hebben de GI's wel opmerkingen over art. 1:265ca lid 2 BW.

1. Gronden

- a. De GI's zijn van mening dat het een ingewikkelde instructie is om de langdurige OTS en MUHP af te zetten tegen de gronden voor een gezagsbeëindigende maatregel. Dat een ouder volgens het voorgestelde lid in voldoende mate in staat is de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te dragen, lijkt niet in overeenstemming met de praktijk waarbij de dagelijkse verzorging en opvoeding bij een ander ligt dan de ouder. Om te vergelijken: de definitie van pleegouder in de zin van de Jeugdwet is de persoon die een jeugdige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin **verzorgt en opvoedt** (...). Het enige onderscheid wordt gemaakt door de toevoeging van 'in voldoende mate'. Dat doet volgens de GI's geen recht aan de kern van de situatie en lijkt een juridische omweg. Dit maakt het een ingewikkelde instructie voor de GI's om een verzoek te onderbouwen en voor de kinderrechter om te toetsen.

¹² Rechtbank Limburg 12-12-2024 ECLI:[NL:RBLIM:2024:9430](#)

In de Memorie van Toelichting (p. 34) staat de kern van de situatie en daarmee de gronden voor een dergelijke maatregel eigenlijk al positief beschreven, namelijk:

“(…) dat de ouders of ouder in staat zijn om hun nieuwe rol, als ouder die niet de dagelijkse verzorging en opvoeding dragen mét instandhouding van het ouderlijk gezag, op dusdanige wijze in te vullen dat zij daarbij het belang van de minderjarige voorop kunnen stellen.”

De GI's stellen voor om bovenstaande tekst (met behoud van het criterium van een ernstige ontwikkelingsbedreiging voor het kind) als uitgangspunt te gebruiken voor een wettelijke toetsingsmaatstaf om een langdurige OTS en MUHP uit te kunnen spreken. Bijvoorbeeld

“In afwijking van het eerste lid kan de kinderrechter (…) bepalen dat de inspanning van de gecertificeerde instelling niet is gericht op thuisplaatsing, indien de ouders met gezag niet in staat zijn de dagelijkse zorg en opvoeding te dragen doch wel in staat zijn de verantwoordelijkheid voor beslissingen in het kader van de uitoefening van het gezag te dragen.”

Voor ouders ontstaat er meer maatwerk om hun ouderschap op afstand op een proportionele manier vorm te geven.

- b. Als de huidige voorgestelde constructie wordt aangehouden, 'merken de GI's op dat de formulering van de gronden voor een langdurig OTS en MUHP zonder GBM juridisch-technisch innerlijk tegenstrijdig lijkt. Immers wordt bepaald in het nieuwe lid 2:

“indien aan de voorwaarden voor de beëindiging van het ouderlijk gezag, bedoeld in artikel 266, eerste lid, onder a, is voldaan, maar de ouders of ouder met gezag in voldoende mate in staat zullen zijn om de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding binnen het kader van de uithuisplaatsing te dragen” (onderstreping GI's).

Het onderstreepte gedeelte staat echter haaks op de (volledige) grond van het huidige art. 1:266 lid 1 sub a BW waarin voor zover relevant wordt bepaald

“De rechtbank kan het gezag van een ouder beëindigen indien:

a. een minderjarige zodanig opgroeit dat hij in zijn ontwikkeling ernstig wordt bedreigd, en de ouder niet de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding, bedoeld in artikel 247, tweede lid, in staat is te dragen binnen een voor de persoon en de ontwikkeling van de minderjarige aanvaardbaar te achten termijn (...); (onderstreping GI's). De GI's zijn van mening dat het duidelijker is om de laatste zin van het nieuwe art. 1:265ca lid 2 BW te wijzigen in: *indien aan de voorwaarden voor de beëindiging van het ouderlijk gezag, bedoel in artikel 266, eerste lid, onder a, eerste twee volzinnen is voldaan.*

2. Ambtshalve bevoegdheid kinderrechter gewenst

De GI's zouden het (mede vanuit proces-economische overwegingen) wenselijk vinden dat de rechter de bevoegdheid heeft om ook amtsshalve over te kunnen gaan tot het uitspreken van een langdurige OTS en MUHP als hij overgaat tot afwijzing van een verzochte gezagsbeëindigende maatregel (GBM). Wanneer op dat moment de conclusie wordt getrokken dat niet is voldaan aan de voorwaarden voor een GBM. Dit zal dan tevens bijstelling van het doel van de OTS ex art 265 ca BW of 265d lid 3 verlangen. Het is immers voorstelbaar dat er situaties zijn waarin de kinderrechter de gronden voor een gezagsbeëindigende maatregel niet aanwezig acht, maar een langdurige uithuisplaatsing zonder dat de inspanning van de GI gericht hoeft te

zijn op thuisplaatsing, wel in het belang van het kind is. Het blijft de bevoegdheid van de kinderrechtster om te oordelen wanneer dit wel of niet in het belang van het betreffende kind is.

3. Rechtsbijstand voor ouders

De GI's vinden het belangrijk om te noemen dat niet alleen kinderen, maar ook ouders in een kwetsbare positie verkeren als het gaat om het opvoedperspectief van hun kind en de verschillende mogelijkheden van het vormgeven van ouderschap. Voorbeelden hiervan zijn de hulpverlening met behoud van gezag voortzetten in een vrijwillig kader, via de langdurige OTS/MUHP het ouderschap op afstand vormgeven, of toch ook door de ouder(s) blijven pleiten voor thuisplaatsing van het kind, met het risico dat dan moet worden gekozen voor het geven van duidelijkheid aan het kind via de verderstrekkende maatregel van de GBM. De afwegingen die hierbij gemaakt moeten worden en de daarmee gepaard gaande risico's of gevolgen voor ouders zouden volgens de GI's rechtsbijstand door een in het familie- of jeugdrecht gespecialiseerde advocaat voor ouders rechtvaardigen.

Art. 1:265ca lid 3 BW

4. Art. 300 is van toepassing

Dit artikel bepaalt in de laatste volzin dat de GI's bij een langdurige OTS en MUHP, gelijk aan een voogdij situatie, een jaarlijks evaluatieverslag moet worden gestuurd naar de RvdK.

Naar de mening van de GI's dienen zich naar aanleiding hiervan een aantal vragen aan.

- Het doel van de jaarlijkse evaluatie bij langdurige OTS en MUHP

Het is de bedoeling van deze bepaling om via het jaarlijkse evaluatieverslag het welzijn en de veiligheid van het kind waarvan de kinderrechtster heeft bepaald dat het opvoedperspectief niet meer bij de ouder(s) ligt te evalueren (p. 10 MvT). Dit doel wordt ten aanzien van de voogdij herhaald in de MvT (p. 14). Het beoogde doel is om beter toezicht te houden op het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van de kinderen maar het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat wordt geëvalueerd of de gezagsbeëindiging nog passend is.

De GI's gaan ervan uit dat dit tevens geldt voor de vraag of de langdurige OTS en MUHP nog passend zijn, maar zouden dit graag uitdrukkelijk opgenomen willen zien in de MvT. Het is namelijk een glijdende schaal c.q. een dunne scheidslijn tussen de veiligheid van het kind in (bijv.) het pleeggezin enerzijds en het argument dat dit niet op orde zou zijn en het kind dus thuisgeplaatst zou moeten worden.

- De geschillenregeling: wat is nu precies de rol en taak van de Raad voor de Kinderbescherming op dit vlak?

Gelet op de uitdrukkelijke beperking van de scope van het jaarlijkse evaluatieverslag aan de RvdK bij een langdurige OTS en MUHP, rijst de vraag of de nieuwe toegang van de RvdK tot de geschillenregeling niet ook in verhouding moet worden gebracht met deze scope, namelijk het voorleggen van geschillen bij zaken die voortvloeien uit de veiligheid en welzijn van het kind dat langdurig niet meer thuis woont.

De vraag dringt zich op wat de geschillenregeling toevoegt nu er immers al directe rechtsingangen zijn en de drempel voor de geschillenregeling ook al wordt verlaagd voor ouders met gezag? Daarnaast zien de GI's het risico dat er te veel op uitvoeringsniveau wordt

geacteerd door de RvdK terwijl dat hun rol niet is. Dat zou ook de vraag oproepen in welke mate er bij bemoeienis met de uitvoering van de maatregel, niet wordt afgedaan aan de onafhankelijke positie van de RvdK en of deze wel voldoende wordt gewaarborgd als de Raad steeds dichterbij de uitvoering komt op deze manier?

Onderdeel J: Beëindiging UHP door de GI, kinderrechter, wijziging doel inspanning GI

Art. 1:265d lid 2 BW:

Geen opmerkingen

Art. 1:265d lid 3 BW:

1. De GI's stellen voor art. 1: 265d lid 3 te verplaatsen naar een nieuw toe te voegen art. 1: 265ca lid 4 nu dit systematisch logischer voorkomt. Art. 1:265ca BW ziet immers op de langdurige OTS en MUHP.
2. De GI's vinden het noodzakelijk dat er in dit lid een ontvankelijkheidscriterium wordt opgenomen, zoals 'wijziging van omstandigheden'. Het perspectief wordt immers opnieuw bijgesteld, namelijk terug naar het wettelijke uitgangspunt: "inspanning gericht op thuisplaatsing". In de praktijk zal dit ingegeven moeten zijn door een verandering van omstandigheden. Reden om het de langdurige OTS/MUP uit te spreken is immers omdat het kind duidelijkheid moet hebben over het opvoedperspectief en dit wordt met opnemings van een dergelijk ontvankelijkheidscriterium ook tot uitdrukking gebracht in de wet. Een dergelijke ontvankelijkheidstoets voorkomt ook meerdere opeenvolgende verzoeken zijdens ouders als een verzoek al is afgewezen. De GI's vinden het daarnaast ook van belang dat er een inhoudelijk toetsingscriterium in de wet wordt opgenomen, bijv. dat de kinderrechter het verzoek tot wijziging van de inspanning van de GI afwijst tenzij dit in het belang van het kind is. Op deze manier worden dit soort verzoeken eenduidig getoetst door de rechter.
3. De GI's vragen zich af of bij terugverandering van de inspanning van de GI van niet meer naar huis naar wel weer gericht op thuis, wéér het horen (/onderzoek?) van de RvdK noodzakelijk is? Zie voor de rol van de RvdK verderop in deze reactie. Ook vragen de GI's zich af of de RvdK ook een rol heeft bij verzoeken tot bekorting van de muhp en wijziging van het doel van de MUHP. Duidelijkheid hierover is gewenst voor de GI's, waarbij evenzo duidelijk mag zijn dat de GI's voorstander zijn van een voor kinderen en gezinnen eenvoudig en overzichtelijk stelsel zonder al te veel vertraging in de toegang tot de rechter die bij uitstek een onafhankelijke toets is. Een advies van de RvdK is op grond van de huidige wetgeving al ten alle tijden in te roepen door de kinderrechter.

Art. 1:265d lid 4 BW

4. Met betrekking tot art. 1: 265d lid 4 BW valt op dat wanneer het doel van de inspanning wijzigt in weer werken aan thuisplaatsing, er wordt gesproken over een MUHP met een maximale duur van een jaar. Tegelijkertijd dient er dan ook een "reguliere" OTS te komen. De OTS lijkt echter te zijn vergeten in lid 4 (als ook art. 1:260 BW) terwijl de OTS ook weer vanaf dat moment zou moeten gelden voor bepaalde tijd. De GI's gaan ervanuit dat de OTS en MUHP beiden maximaal een jaar kunnen duren vanaf het moment van de beslissing om de langdurige OTS/MUHP weer 'om te zetten' naar een reguliere OTS/MUHP.

De rol van de RvdK bij perspectiefbepaling

De GI's wensen stil te staan bij de bedachte rol van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) bij het perspectiefbesluit. Het concept-wetsvoorstel stelt voor dat de kinderrechter, in afwijking van de algemene situatie dat de inspanning van de GI is gericht op thuisplaatsing van de minderjarige, onder

bepaalde omstandigheden kan bepalen dat de inspanning van de GI niet langer is gericht op thuisplaatsing. De kinderrechter kan hiertoe alleen besluiten als de RvdK is gehoord.

5. Risico van vertraging

De GI's maken zich zorgen over de realistische risico's van verstopping of vertraging van het proces zonder inhoudelijke meerwaarde van rapportage van de RvdK. Er zijn momenteel al wachtlijsten bij de RvdK voor de reguliere verzoeken tot onderzoek naar een OTS, gezagsbeëindigende maatregel of toetsende taak. De toetsende taak is de 'lichtste' vorm van onderzoek die de RvdK kan verrichten. In de Eindevaluatie van de herziening wet kinderschermingsmaatregelen (september 2022) is reeds naar voren gebracht dat er zorgen zijn over de beperkte invulling van de adviestaak van de RvdK bij verlenging na 2 jaar OTS en MUHP.¹³ De GI's hebben dan ook zorgen over het toevoegen van een nieuwe taak voor de RvdK. Deze toevoeging is niet in het belang van kinderen en gezinnen omdat snelle duidelijkheid ook een onderdeel is van rechtsbescherming.

6. Onduidelijkheid over de invulling van de rol

Art. 1:265ca BW noemt "de raad voor de kinderscherming gehoord". Daarbij is de vraag

1) wat "gehoord hebbende" inhoudt; en

2) hoe dwingend deze bepaling is.

Hoewel de GI's de huidige omschrijving zo begrijpen als dat bedoeld is om hier ruimte te laten, hebben zij wel zorgen over deze ruimte omdat dit kan leiden tot onduidelijkheid.

Ad 1) Houdt dat in dat de RvdK altijd ter zitting aanwezig moet zijn? Geeft deze bepaling ruimte aan de RvdK om in elk gezin voor elk kind (daar waar aan de orde) een volledig onderzoek in te stellen? Of is de bedoeling dat de RvdK een standpunt vormt zoals bij een toetsende taak (art. 1:265j BW) en welke toegevoegde waarde heeft dit dan? Gelet op de huidige wachtlijsten bij de RvdK en de huidige capaciteitstekorten is de vraag welke rol van de RvdK hier haalbaar is, nog los van de noodzaak om dat in elke situatie te doen. Perspectiefbesluiten worden niet op zichzelf genomen, maar worden in het overgrote deel van de situatie gevormd op basis van hulpverleningsinzichten, dan wel met behulp van hulpverleningstrajecten, zoals de Beoordelingsboog, Terug naar Huis-onderzoeken en varianten daarop, en/of op basis van het verloop van de ondertoezichtstelling en het al dan niet behalen van de doelen. Ook kan het zijn dat een NIFP-onderzoek is verricht in het gezin. De GI's zijn dan ook van mening dat het zijn doel voorbij schiet om de RvdK verplicht in elke situatie een onderzoek te laten doen en komt niet tegemoet aan sneller duidelijkheid voor kinderen en gezinnen. De GI's pleiten ervoor om de woorden "de raad voor de kinderscherming gehoord hebbende" te schrappen uit de voorgestelde wettekst. De rechtbank heeft op grond van art. 810 Rv immers al de bevoegdheid om de RvdK in elke stand van de procedure op te roepen en om advies te vragen. Het doet meer recht aan de individuele situatie per kind en per gezin om de kinderrechter te laten beoordelen wanneer wat nodig is.

Ad 2) Daarnaast pleiten de GI's voor het schrappen van de rol van de RvdK in deze bepaling nu niet duidelijk is of en zo ja, welke consequentie er staat op het niet hebben gehoord van de RvdK (bijv. wegens genoemde capaciteitsproblemen). De GI wijst daarbij op de vergelijkbare bepaling van art. 1:265j lid 3 BW en de uitleg van de Hoge Raad¹⁴ dat er geen ontvankelijkheidsconsequentie is verbonden hieraan.

¹³ M.R. Bruning et al, Eindevaluatie Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen, september 2022.

¹⁴ Hoge Raad 24-03-2023, ECLI:NL:HR:2023:454

Ook wijzen de GI's op de zorgen dat het gezin in volgende schakels in de keten belandt en duidelijkheid voor het gezin en de hulpverlening vertraagd wordt. De Adviescommissie Rechtsbescherming & Rechtsstatelijkheid heeft weliswaar gewogen dat rol van de RvdK behouden moet worden¹⁵ maar dat is niet hetzelfde als dat er een nieuwe centrale rol (en dus ketenschakel) in het leven moet worden geroepen. De rechtbank moet immers ruim in staat worden geacht in te schatten wanneer zij zich wil laten ondersteunen door een advies van de RvdK.

Overig

De GI's maken nog de volgende overige opmerkingen.

Rechtsbijstand bij perspectiefbepaling

De GI's merken op dat de voorgestelde piketregeling niet van toepassing is op beslissingen op grond van art. 1:265ca BW (rond het perspectief). De GI's vragen zich of deze procedure niet ook in aanmerking moeten komen voor kosteloze rechtsbijstand gelet op het ingrijpende karakter hiervan?

Rechtspositie van gezinshuizen?

De GI's merken op dat het concept-wetsvoorstel geen duidelijkheid biedt over de rechtspositie van gezinshuizen. De reeds genoemde Eindevaluatie Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen heeft hier ook al aandacht voor gevraagd.¹⁶ De GI's willen het signaal afgeven dat hier in de praktijk zeer veel onduidelijkheid over bestaat en willen ervoor pleiten om vanuit de wetgever duidelijk te maken wie er wel en niet valt onder de omschrijving "anderen die de minderjarige als behorende tot zijn gezin opvoedt". Dit geldt voor diverse artikelen in dit concept-wetsvoorstel zoals de artikelen 1:265i en 1:336a BW.

De procedure tot intrekken schriftelijke aanwijzing

De GI's merken op dat de 'tweetrapsprocedure' bij het huidige wetsartikel art. 1:265d BW is komen te vervallen in dit concept-wetsvoorstel. De GI's signaleren dat alleen bij het intrekken van de schriftelijke aanwijzing, nog een tweetrapsprocedure blijft bestaan. Dat betekent dat voor ouders en kinderen binnen de OTS nog steeds verschillende vormen van toetsing / rechtsbescherming bestaan. De GI's vragen zich af of dat recht doet aan het doel van dit wetsvoorstel en vragen zich af of de tweetrapsprocedure bij de SA ook moet komen te vervallen. Daarmee krijgen ouders en kinderen van 12+ ook direct toegang tot de kinderrechter bij wijziging van omstandigheden rond de schriftelijke aanwijzing.

¹⁵ Adviescommissie Rechtsbescherming & Rechtsstatelijkheid, Kinderen en ouders met recht goed beschermd, WODC, 2024

¹⁶ M.R. Bruning et al, Eindevaluatie Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen, 2022.

Onderdeel K: Contact na uithuisplaatsing en omgangsplan artikel 265f

Verplichting tot opstellen omgangsplan (art. 1:265f BW nieuw)

Het opnemen van een verplichting tot opstellen van een omgangsplan zien de GI's als positief wat betreft het effectueren van het recht van ouders en minderjarigen op omgang met elkaar. Wel maken de GI's zich zorgen om de uitvoering en de consequenties.

Allereerst wensen de GI's op te merken dat de verplichting tot het opstellen van het omgangsplan voor de GI niet moet impliceren dat de GI daadwerkelijk (langdurig) de omgang begeleidt. Dit is niet (altijd) de taak van de GI's, die op grond van de Jeugdwet geen jeugdhulp mogen bieden.

Ook verwachten de GI's dat de verplichting dat getoetst moet worden door de kinderrechter - bij geen overeenstemming – een flinke toename van zittingen zal betekenen.

Daarnaast roept het de zorg op dat er, zodra de kinderrechter een regeling vaststelt bij geen overeenstemming, geen ruimte is voor de GI om flexibel te reageren op zorgsignalen die binnenkomen waar de omgangsafspraken op aangepast moeten worden. Enkel middels spoedverzoek kan er wijziging gevraagd worden. Dit zal flinke toename in spoedverzoeken en spoedzittingen binnen een week met zich meebrengen en druk op de rechtbank. Ook leidt een toename van zittingen tot extra druk en stress voor de jeugdige, temeer nu de jeugdige vanaf 8 jaar wordt gehoord. Vraag is verder hoe verkorting van termijnen haalbaar wordt bij toename van zittingen.

Term contactplan in plaats van omgangsplan:

De GI's achten de term contactplan meer passend dan de term omgangsplan. Hoewel fysiek contact altijd de voorkeur heeft is dit in de praktijk – wegens (on)veiligheid- niet altijd (meteen na de uithuisplaatsing) mogelijk en wordt er gekeken naar een ander mogelijkheid van contact zoals maar contact via (beeld)bellen. Voorkomen moet worden dat onjuiste verwachtingen worden geschept bij ouders. De GI zet vooral in op een passend contact bezien vanuit de jeugdige. Daarom is contactplan een betere benaming dan omgangsplan.

Bevoegdheid omgang vaststellen tussen (half)broertjes en (half)zusjes

De GI's achten wenselijk dat de GI bevoegd is omgang vast te leggen tussen broers en zussen en hiertoe een verzoek kan indienen bij de kinderrechter. Zie ook hieronder.

Artikel 265f lid 1 – termijn 6 weken

- a. Door jeugdbeschermers en gedragswetenschappers wordt aangegeven dat de termijn van 6 weken zeer krap is. De vraag die de termijn oproept, is hoe gedetailleerd het plan moet zijn en of er ruimte is voor groei, aanpassing en onderzoek naar de best passende regeling. De zorg bestaat dat de termijn niet altijd haalbaar is en kan zorgen voor spanningen omdat het druk zet om binnen 6 weken een zorgvuldig plan te maken met overeenstemming van ouders. Sommige gezinnen hebben meer tijd nodig om samen met de jeugdbeschermer een gedragen plan te maken. Deze tijdsdruk van 6 weken legt dan spanning op de relatie met het gezin.
- b. De GI vraagt zich af in hoeverre het proberen om tot overeenstemming te komen en de verplichting om onverwijld een verzoek bij de rechtbank in te dienen bij geen overeenstemming zich tot elkaar verhouden. Is de termijn van 6 weken uitgangspunt waarbij de GI eventueel eerder een verzoek

kan indienen en ouders pas na ommekomst van de termijn van 6 weken? Dit dient naar de mening van de GI's te worden verduidelijkt.

Artikel 265f lid 2 – overeenstemming met ouders

- a. Het conceptwetsvoorstel lijkt te suggereren dat ouders samen moeten instemmen, terwijl in de praktijk de GI met de ene ouder wel overeenstemming zal hebben en met de andere ouder niet. Onduidelijk in het wetsvoorstel is hoe om te gaan met deze situatie. Betekent dit dat de GI eerst het omgangsplan moet voorleggen aan de kinderrechter alvorens te starten met de omgang, wetende dat één ouder wel akkoord is?
Ingeval van ouders die niet meer samen zijn roept het de vraag op of de ene ouder met gezag moet instemmen over de omgang met de andere ouder (met gezag). In dat geval bestaat de vrees dat geen overeenstemming wordt bereikt tussen ouders en het omgangsplan een extra strijdpunt wordt. Het kind is hiervan de dupe. Ondertussen wordt het wetsvoorstel meervoudig ouderschap verder uitgewerkt, waarbij niet 2, maar eventueel zelfs 4 volwassenen gezag kunnen hebben over een minderjarige. Ook wordt gewezen op het wetsvoorstel wet drempelverlaging omgang grootouders dat nu bij de Eerste Kamer ligt. Hoe verhoudt zich dit wetsvoorstel tot het onderhavige wetsvoorstel en de complexiteit die overeenstemmen over de omgang in dat geval met zich brengt?
- b. Gelet op de punten zoals genoemd onder a. is het wenselijk dat de GI een omgangsplan kan opstellen waarin de omgangscontacten tussen ouder met gezag, ouder zonder gezag, omgang met en brusjes onderling en eventueel omgang met grootouders kan plaatsvinden. Waarbij alleen instemming nodig is van degene die omgang heeft, de ander betrokkenen hebben geen zeggenschap over de omgang tussen kind (en andere ouder). De GI's achten nodig dat hierop verduidelijking komt in de wet en in de toelichting. Naar mening van de GI's kan de instemming van de betreffende ouder alleen zien op de omgang tussen deze ouder en het kind.
- c. Als nog niet duidelijk is wat de contactregeling zou moeten zijn en er geen overeenstemming met een ouder wordt bereikt, is in dat geval nodig dat de GI de regie kan krijgen en tevens dat voldoende is om op te nemen in het omgangsplan dat de opbouw van de omgang plaatsvindt onder regie van de GI met vastgelegde evaluatiemomenten waarbij de GI de omgang kan opschalen of afschalen naar gelang het belang van het kind vraagt. De GI's verwijzen daartoe ook naar de Hoge Raad.¹⁷
- d. Het komt regelmatig voor dat ook veiligheidsafspraken worden gemaakt rondom de uitvoering van de omgang. Hoe verhoudt de verplichting dat ouders moeten instemmen zich dit tot het maken van veiligheidsafspraken?

Artikel 265f lid 2 – vaststelling regeling door de kinderrechter

- a. Het is niet wenselijk dat de GI bij elke wijziging/ stap in de opbouw omgang naar de kinderrechter moet. Het belang van het kind dient leidend te zijn, niet de procedure. De GI maakt zich zorgen dat gerechtelijke procedures onrust en stress op zullen leveren voor ouders en jeugdigen. De ervaring is dat procedures over omgang lang duren en dat het de nodige tijd kost om tot een (eind)beslissing te komen. Van de GI wordt nu gevraagd om al bij de behandeling uithuisplaatsing een standpunt

¹⁷ Hoge Raad 5-11-2021 ECLI:NL:HR:2021:1664

in te nemen over de omgang, terwijl juist de beslissing tenuitvoerlegging machtiging uithuisplaatsing grote impact heeft en de GI tijd nodig heeft om met ouders te evalueren en de omgang op te bouwen.

- b. De GI acht het nodig dat zij – vooral na een eerste uithuisplaatsing- de mogelijkheid heeft om een vorm van regie te krijgen over invulling van de omgang. Dienen de GI's de op blz. 36 beschreven regiefunctie¹⁸ bij de omgang zo te lezen dat GI de ruimte en bevoegdheid heeft om regie te voeren over de omgang waarbij de GI de frequentie en locatie bepaalt? Heeft de GI alleen regie voor wat betreft het proces of ook m.b.t. de inhoud van de omgangscontacten? Het is nodig dat de GI de ruimte houdt en de flexibiliteit om naar (meer) contact toe te groeien.
- c. De ruimte die de kinderrechter volgens de memorie van toelichting houdt om een regeling vast te stellen waarbij de vorm, frequentie en duur van de omgang aan de GI wordt overgelaten, acht de GI ook zeer wenselijk om flexibel te blijven en ruimte te laten om in te kunnen spelen op veranderingen in de loop van de maatregel, zonder dat iedere keer tussenkomst van de kinderrechter noodzakelijk is.
- d. Bij feestdagen en verjaardagen komen er vaak op korte termijn vragen vanuit ouders of jeugdigen zelf. De GI acht het wenselijk om hierop te kunnen anticiperen, zonder afhankelijk te zijn van het indienen van een spoedverzoek. Immers dit zal geen spoedverzoek rechtvaardigen? Het kan zijn dat de ene ouder instemt met wijziging maar de andere ouder niet, zeker wanneer de ene ouder meer omgang heeft dan de andere ouder.
- e. De GI vraagt zich af bij wie het initiatief ligt om het omgangsplan voor te leggen aan de kinderrechter, als ouders hun toestemming na de termijn van 6 weken alsnog intrekken.

Juridische status omgangsplan

- a. In het wetsvoorstel staat: 'de verplichting tot het omgangsplan door de GI betekent dat alle regelingen met ouder(s) die op dat moment golden, in het kader van de uithuisplaatsing worden bekeken en indien nodig opnieuw worden vormgegeven'. Onduidelijk is of met 'worden bekeken en indien nodig opnieuw worden vormgegeven' wordt bedoeld dat deze regelingen zijn beëindigd of opgeschort. In de huidige praktijk geldt de beschikking over omgang onverkort na een uithuisplaatsing, zodat in die gevallen een apart verzoek nodig is om de omgang te wijzigen. De GI acht het van belang dat de wetgever verduidelijkt dat met het uitspreken van de machtiging uithuisplaatsing, de vastgelegde (omgangs)regelingen zijn beëindigd of zijn opgeschort. En dat het omgangsplan, dan wel een door de kinderrechter vastgestelde regeling (265f lid 2) in de plaats komt van de regelingen met ouder(s) die golden voor de uithuisplaatsing.
- b. Ook acht de GI het wenselijk dat in het wetsvoorstel wordt aangegeven welke regeling zal gelden in de periode totdat het omgangsplan is opgesteld (de termijn van 6 weken). De GI's stellen voor in de tussenliggende periode aan te sluiten bij de regeling die de GI verantwoord acht.
- c. De GI's stellen voor dat, indien ouders niet instemmen, het door de GI opgestelde omgangsplan meteen geldt, in afwachting van het oordeel van de kinderrechter. Dit sluit aan bij de oude regeling waarbij de SA op grond van art. 1:265f BW gold totdat de kinderrechter had besloten op

¹⁸ Blz. 36 Memorie: "Tijdens de uithuisplaatsing voert de GI de regie over het contact.

verzoek vervallenverklaring. Ingeval de ene ouder zou moeten instemmen met de omgang tussen kind en andere ouder, zou dat betekenen dat gewacht moet worden totdat de kinderrechter een beslissing heeft genomen op het omgangsplan en duurt het veel langer voordat omgang kan plaatsvinden.

- d. Onduidelijk is hoe lang het omgangsplan geldig is: voor de duur van de afgegeven MUHP? Of totdat de rechter anders heeft beslist? De GI's vragen hier om verduidelijking in de Toelichting. In de wet is wel opgenomen dat een gerechtelijke beschikking mb.t. omgang geldig is, ook na afloop OTS. Voor omgangsplan status dient hier ook duidelijkheid over te komen.

Broers en zussen in het omgangsplan (contactplan)

In het wetsvoorstel is gekozen om het contact met broertjes en zusjes niet verplicht te stellen. De GI's kunnen zich voorstellen dat het een onwerkbaar belasting zou vormen als de GI in het omgangsplan ook verplicht wordt om omgang tussen de minderjarige en broers en zussen te bewerkstelligen en ouders daarmee moeten instemmen. In de huidige praktijk wordt de bevoegdheid van de GI om zelf omgangsregeling tussen (half)zusjes en (half)broertjes vast te stellen – zonder toestemming van ouders met gezag- gemist. De GI's stellen daarom voor dat de GI de bevoegdheid en de regie krijgt de omgang tussen (half)zusjes en (half)broertjes vast te stellen. Evenals de bevoegdheid dat de GI de kinderrechter kan verzoeken deze omgang vast te leggen bij beschikking desgewenst.

Gelet op de nieuwe taak om ook de band tussen de minderjarige en zusjes te bevorderen acht de GI het wenselijk dat zij de bevoegdheid krijgt om de omgang met de minderjarige en zusjes op te nemen in het omgangsplan, ook als ouder(s) daar niet mee instem(t)(men).

Artikel 265f lid 3 - Ambtshalve bevoegdheid kinderrechter

- a. De GI maakt zich zorgen over de consequentie voor de uitvoering als de kinderrechter ambtshalve een beslissing kan nemen over de omgang, en er dus geen verzoek over voorligt. De GI maakt zich zorgen of alle betrokkenen voldoende gelegenheid krijgen om op zo'n voorgenomen beslissing te reageren. Hoe wordt de mening van het kind daarin meegenomen? Is het denkbaar dat er beslissingen worden genomen die gevolgen hebben voor partijen die überhaupt niet in de procedure / kwestie zijn betrokken (bv pleegouders, gezinshuisouders, jeugdhulpaanbieder) of niet zijn verschenen en dus geen input hebben kunnen geven? De vraag is hoe het dan is gesteld met de rechtsbescherming?
- b. Ook roept dit de vraag op of de jeugdbeschermer voldoende in staat is om, zonder gedegen voorbereiding, de belangen van het kind behartigen ter zitting. Ter vergelijking: beslissingen over omgang zijn kernbeslissingen in de uitvoering van de ondertoezichtstelling waarvoor een gedragsdeskundige geconsulteerd moet worden. Als de kinderrechter bij alle verzoeken, ook ambtshalve de omgangsregeling kan wijzigen, kan de jeugdbeschermer niet vooraf overleg voeren met de gedragsdeskundige.

Onderdeel M: Vervallen van art. 1:265g BW

In het huidige art. 1:265g BW geldt dat de bevoegdheid om vaststelling dan wel wijziging van een zorgregeling dan wel omgangsregeling mogelijk is. Dat betekent dat de GI kan verzoeken om een omgangsregeling vast te stellen of te wijzigen tussen het kind en een (niet-)ouder zonder gezag. Dit is een bevoegdheid die los staat van een machtiging tot uithuisplaatsing.

De GI's kunnen in het nieuwe wetsvoorstel deze bevoegdheid niet herleiden tot een andere, nieuwe bepaling, terwijl art. 1:265g BW vervalt. Art. 1:265f en art. 1:265fa BW zijn gelet op de bewoordingen in de bepalingen immers uitdrukkelijk verbonden met contact na een machtiging tot uithuisplaatsing. De GI's wensen deze bevoegdheid wel te behouden.

Onderdeel P en Q: Gezagsbeëindiging en herstel van het gezag

Art. 1:266 BW: Criteria voor de gezagsbeëindigende maatregel

De criteria voor een gezagsbeëindigende maatregel (GBM) lijken niet helemaal aan te sluiten bij het vereiste van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens dat een GBM alleen kan worden toegewezen wanneer het kind last (schade) ervaart van het feit dat de ouder het gezag draagt. Dit kan gelinkt worden aan het nieuwe vereiste van 'noodzakelijkheid'. Maar het belang van het kind op een ongestoorde ontwikkeling wanneer ouders niet meer in staat zijn voor het kind te zorgen, zou explicieter terug moet komen.

Art. 1:278 BW: Herstel van het gezag

Daarnaast is het wenselijk als ook een GI een verzoek tot herstel in het gezag kan indienen, en dus toegevoegd wordt in art. 1:278 BW. Het kind zou niet toegevoegd moeten worden aan het lijstje van verzoekers, aangezien de ouder dat wel kan en het ook diens verantwoordelijkheid is.

Onderdeel R, S, T, U, V, W: Voogdij

De wijzigingen met de grootste impact voor de GI zijn:

A. Bij voogdij wordt het voor ouders en kinderen makkelijker een verzoek wijziging omgang in te dienen bij de kinderrechter.

- Bijstand van een advocaat is niet verplicht en het verzoek wordt kosteloos behandeld door de kinderrechter.
- In de wet wordt voortaan opgenomen dat bij voogdij een ouder/ verzoek vaststelling of wijziging omgang kan indienen. Tevens staat in de voorgestelde wetswijziging dat de GI bij voogdij een verzoek vaststelling of wijziging omgang kan indienen: dit is een wettelijke vastlegging (zgn. codificatie) van bestendige praktijk: in wijz staat al een format wijziging/ vaststelling omgang in kader van voogdij.

B. Voor voogdij wordt een geschillenregeling geïntroduceerd. Voortaan kunnen GI, pleegouders, zorgaanbieder en aanbieder van jeugdhulp en de jeugdige van 12 jaar of ouder een geschil over de uitvoering van de voogdij voorleggen aan de kinderrechter.

- Verwachting is, mede door de lage drempel van de rechtsingang en de toegang tot een tweede toetsende instantie, meer procedures met belasting voor kind, GI en rechtspraak. Hoewel de geschillenregeling voor voogdij ook duidelijkheid kan bieden bij geschillen omdat een ieder de uitkomst moet respecteren waardoor je weer door kan, vrezen de GI's wel meer procedures. Dit betekent voor een jeugdbeschermer netto minder tijd om aan het kind te besteden. Er is juist net een caseloadverlaging om een betekenisvolle relatie aan te gaan met het kind en gezin.

C. Bij voogdij moet de GI voortaan jaarlijkse evalueren. Het jaarlijkse evaluatieverslag voogdij wordt ingediend bij de Raad voor de Kinderbescherming. Dit geldt voor voogdij na uitspreken van gezagsbeëindigende maatregel. Doel is meer zicht op de veiligheid en geestelijk & lichamelijk welzijn jeugdige. De Raad beoordeelt op grond van dit evaluatieverslag of de belangen van de jeugdige voldoende worden behartigd. Zo niet, dan kan de Raad zich wenden tot de kinderrechter in kader van geschillenregeling voogdij of een verzoek beëindiging voogdij indienen.

Artikel 283 – procesrechtelijke bepalingen

De GI's vinden het mooi dat deze verzoeken door ouders ook zonder advocaat kunnen worden ingediend en kosteloos worden behandeld. De GI's stellen wel vragen over de praktische implicaties en de gevolgen. Gezien het capaciteitstekort bij de rechtbank. De advocaat is enerzijds een drempel, anderzijds een zeefunctie. Tussenkost advocaat zou daarom wenselijk kunnen zijn. De GI's achten nodig een wijziging van omstandigheden als grond bij herhaalde verzoeken op straffe van niet-ontvankelijkheid. De GI's verwijzen ook naar de feedback op de wijzingen rond de geschillenregeling van de OTS zoals hierboven omschreven.

Artikel 300 – jaarlijkse evaluatie voogdij

Evaluatie:

- De GI staat achter het uitgangspunt dat er aandacht moet zijn voor het welzijn en de positie van het kind dat onder voogdij staat en dat hiervoor contact met het kind en zicht op het kind nodig is. De GI's vragen zich wel af of dit bereikt wordt door een verplichte jaarlijkse evaluatie met toets door de Raad voor de Kinderbescherming.
- In de toelichting staat dat de jaarlijkse evaluatie alleen ziet op de situatie waarin de voogdij uit is gesproken na een gezagsbeëindigende maatregel, dus niet op de situatie waarin iemand onbevoegd is tot gezag (bijv. minderjarige moeder) of als de ouder met gezag is overleden. Dit onderscheid lijkt de GI's niet wenselijk. Vraag is ook of het doel – zicht op jeugdige- op deze manier wordt bereikt. Bij een voogdij na overlijden ouder en verblijf op een groep en/of pleegoudervoogdij of burgervoogdij is de vraag waarom het daar niet nodig is om te toetsen/verantwoording af te leggen. Bij overdracht naar pleegoudervoogdij is er weliswaar nog begeleiding van de pleegzorgaanbieder, maar dit behelst een bezoekmoment van maximaal twee keer (normaliter een keer) per jaar. Vraag is hoe dan de veiligheid wordt gecheckt/ geborgd?
- Met voogdij na gezagsbeëindigende maatregel wordt rust en continuïteit voor het kind beoogd. Een jaarlijks gesprek met ouders kan worden gezien in het licht van de verplichting van de GI om het contact met het gezin van herkomst te bevorderen, en kan tegelijkertijd ook weer zorgen voor onrust. Temeer als het perspectief en de voogdijmaatregel door ouders niet is geaccepteerd. Tevens kan het ouders een “podium” geven tot nieuwe procedures – denk aan de laagdrempelige omgangsprocedure.

- Jaarlijks met ouders in gesprek over evaluatie kan bij ouders zonder gezag strijd, boosheid en verdriet oproepen. Er is voogdij uitgesproken voor een reden. Vraag is wat het doel is van het gesprek met de ouders? En in hoeverre komt dit tegemoet aan belang van het kind?
- In de toelichting wordt gesproken over de verplichte periodieke herbeoordeling van de behandeling en plaatsing. Dit is momenteel reeds opgevangen binnen de eigen methodiek van de GI's, er is hier alleen nog geen 'controle' op door de RvdK en/of rechtbank.
- Jaarlijks wordt in de praktijk reeds gekeken of voogdij kan worden overgedragen naar pleegouders of netwerk, conform de methodiek Voogdij die de GI's hanteren. Vraag is daarbij vaak niet of pleegouders dit wel aankunnen (dat is vaak zo) maar of ze dat wel willen juist vanwege het zorgvuldig vormgeven van de omgang met ouders. Zijn pleegouders in staat – met wegvallen rol voogd- het contact met ouders te blijven vormgeven. Juist dit laatste is in de praktijk vaak een reden om niet over te gaan tot overdracht voogdij aan netwerk/pleegouders. Temeer nu zicht dan geheel ontbreekt: niemand checkt dan of de omgang wel wordt nagekomen of kan worden uitgebreid.
- Meer procedures leiden tot meer onrust, vooral voor jeugdigen. In de praktijk duurt het vaak 9-12 maanden alvorens een verzoek in gezags-en omgangszaak op zitting komt. Dit leidt in de praktijk vaak tot onnodige kort geding-procedures over de omgang. De GI's verzoeken daarom om deze verzoeken in het kader van voogdij niet door de afdeling familie maar door de kinderrechter te laten behandelen waar de behandeltermijnen korter zijn.
- In de memorie (p. 14, kopje 3.3.2 alinea 4) staat dat de evaluatiegesprekken met *indien mogelijk* de minderjarige, de ouders, de pleegouders en degene die een vertrouwensband met de minderjarige heeft moet plaatsvinden. In het voorgestelde wetsartikel staat het anders, namelijk 'de minderjarige, de ouders en degene die de minderjarige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt worden daartoe gehoord' en in de artikelsgewijze toelichting staat weer 'een gesprek plaatsvindt met in elk geval de minderjarige, ouder en pleegouders'. Waarom is dit niet gelijk getrokken? Welke van de twee opties is wenselijk(er)? De GI vindt het horen meer passend. Wel wordt hierbij de vraag gesteld of dit wettelijk zo moet worden vastgelegd, nu dit thans ook al is ingebouwd in de methodiek Voogdij.
- De vraag is ook in hoeverre jongeren zijn betrokken bij dit conceptwetsvoorstel. Bij de evaluatie zou de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon meer opleveren voor hen dan de aanwezigheid van biologische ouders.
- Aldus bestaat onduidelijkheid of deze personen moeten worden **gehoord** of dat er een **gezamenlijk gesprek** moet plaatsvinden.
 - o Kanttekening bij gezamenlijk gesprek; vaak niet mogelijk om ouders en verzorgers/pleegouders samen om tafel te krijgen. Als er sprake is van goede samenwerking, is de kans aannemelijk dat de zaak wordt overgedragen naar het vrijwillig kader en is de GI niet langer betrokken. Daarnaast is de vraag hoe groot de inspanningsverplichting voor de GI op dit punt is als er sprake is van geen goede samenwerking met ouders.
- Het roept verder onduidelijkheid op waarom ouders bij dit gesprek aanwezig moeten zijn/gehoord moeten worden. Het gaat namelijk over de beoordeling van het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van de minderjarige in gevallen waarom er een GBM is uitgesproken. Dit zijn bij uitstek de zaken waarin het ouders zelf niet is gelukt om hier zorg voor te dragen. Waarom zouden zij dan gehoord/betrokken moeten worden bij deze evaluatie?
- Daarnaast mag de GI volgens privacyregelgeving bepaalde informatie niet meer met ouders delen als zij geen gezag meer hebben, ouders zijn alleen op de hoogte van de situatie van de minderjarige in hoofdlijnen. Mocht dit in de nieuwe wet daadwerkelijk een gesprek zijn tussen minderjarige, pleegouders en ouders dan krijgen ouders veel meer informatie dan zij volgens de

privacyregelgeving (gebaseerd op wettelijke grondslag 1:377c BW, zie landelijk Privacyreglement GI's) zouden behoren te krijgen. Om dit concreet te illustreren: in geval van voogdij is toestemming van het kind van 12 jaar en ouder nodig voor toezending van het plan of evaluatieverslag aan ouders en pleegouders. En in geval van duurzame OTS is toestemming kind van 16 jaar en ouder nodig voor toezending aan ouders en van kind van 12 jaar voor toezending aan pleegouders.

Toetsende taak RvdK bij evaluatie

- Het is niet duidelijk hoe deze toezichtstaak van de RvdK vormgegeven gaat worden. De RvdK kan (op basis van papieren dossier) met de GI in gesprek gaan over de uitvoering van de voogdijmaatregel en, indien de GI zich niet voegt aan hun advies, een geschillenregeling starten. Dit acht de GI een behoorlijk ingrijpende mogelijkheid na beoordeling op basis van een dossier. En mocht de RvdK het 'eens' zijn met de uitvoering van de voogdij, krijgt de GI dan ook een 'akkoord/fiat' voor het afgelopen jaar?
- In hoeverre draagt het jaarlijks verslag indienen bij de RvdK bij aan het welzijn van de minderjarige. De Raad toetst op papier en kan mogelijk kritische vragen stellen. Echter wordt het kind alsnog niet gesproken of gezien dus het is wel een schijn toets. Daarentegen: het spreken met het kind vormt extra belasting voor het kind en is derhalve niet wenselijk. Juist hierom is het jaarlijkse verlengmoment bij kinderrecht niet nodig als het perspectief niet thuisligt (maatregel tot meerderjarigheid). Mocht het gesprek toch plaatsvinden, dan is het wenselijk dat te doen in het bijzijn van de vertrouwenspersoon van de jeugdige.
- Vraag is dan wel of dit dan een apart verslag moet zijn met meer administratieve rompslomp. De jaarlijkse evaluatie wordt met en naar het kind geschreven, format is volgens methodiek voogdij op kindvriendelijk wijze ingericht en naar het kind toe geschreven "jij hebt afgelopen jaar.. etc.). Het toesturen van het huidige plan is akkoord.
In welke vorm zal deze jaarlijkse evaluatie naar de RvdK moeten worden gestuurd? Als het net zoals de toetsing verlenging MUHP na 2 jaar is dan valt de extra administratieve last mee.
Als het net zoals een VTO is dan zal er een flinke administratieve last voor de GI bij komen.
- Toetsingsmoment door de Raad is navolgbaar, echter mits schriftelijk door middel van kopie van de evaluatie geschreven voor de jeugdige. Niet te snel bij verschil van inzicht GI-RvdK stap naar de kinderrecht niet mogelijk maken, eerst verschil van inzicht verhelderen door soort van overlegtafel te organiseren.

Overgangsrecht

- Overgangsrecht mb evaluatie voogdij; binnen jaar nadat voogd is benoemd of indien voogdij langer dan half jaar loopt, binnen 6 maanden na inwerkingtreding van deze wet. Dit is naar verwachting alleen haalbaar als het bestaande evaluatieplan voogdij naar de RvdK kan worden gezonden en er geen nieuw plan hoeft te worden opgesteld.

Artikel 303a – geschillenregeling voogdij

- Het is positief dat er een geschillenregeling open wordt gesteld bij de voogdij.
- Geschillenregeling voogdij wordt opengesteld (volgens MvT) voor verschillen in inzicht over de vraag welke gezagsbeslissing het meest in het belang van de minderjarige is.
- De GI's merken op dat hoewel de mogelijke verzoekers over het algemeen de bij het kind en de hulpverlening betrokken partijen zijn, de verzoekende bevoegdheden wel breed zijn uitgezet.

- Ouders van wie het gezag is beëindigd hebben geen ingang voor de geschillenregeling, maar zitten wel bij de jaarlijkse evaluatie van de voogdij. Hoe verhoudt zich dat tot elkaar? Wat is dan hun 'rol' in deze jaarlijkse evaluatie, als ze vervolgens niet iets kunnen met de informatie uit deze evaluatie waar ze het niet mee eens zijn?
- Niet te snel bij verschil van inzicht GI-RvdK de stap naar de kinderrechter mogelijk maken, eerst verschil van inzicht verhelderen door soort van overlegtafel/bemiddelingsgesprek te organiseren.
- In de Toelichting wordt gesproken over 'pleegouders', in het wetsartikel wordt gesproken over 'degene die de minderjarige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt', wat is geldend ten aanzien van gezinshuizen? Vallen deze onder zorgaanbieders in de zin van de WMO of jeugdhulpaanbieders? Gezinshuizen worden nu niet expliciet genoemd in de Toelichting.
- Aan de Hoge Raad zijn prejudiciële vragen gesteld¹⁹, namelijk of er nu ruimte is voor analoge toepassing van art. 1:253a BW of art. 1:377a BW, of dat sprake is van zodanig hiaat in huidige voogdijregeling dat wetgever in dit hiaat moet voorzien?

Artikel 303b – verzoek vaststellen omgangsregeling op verzoek ouder/mj/GI bij voogdij

- Er wordt vaak gesproken over de minderjarige van 12 jaar en ouder, daarnaast is de tendens dat we steeds vanaf jonger willen gaan horen (8 jaar). Waarom wordt deze grens niet opgeschoven? Kanttekening: bij het verlagen van leeftijdsgrens van hoorrecht ontstaat de vraag of er voldoende kennis aanwezig is bij de rechtbank over sociaal- emotionele ontwikkeling die fors af kan wijken van de feitelijke leeftijd (feitelijk b.v. 8, 10 of 12 jaar maar sociaal emotioneel 3 jaar). Bij het merendeel van "onze kinderen" is sprake van een (fors) vertraagde emotionele ontwikkeling, waardoor ze onvoldoende overzicht en inzicht hebben in oorzaak- gevolg relaties en onvoldoende toegekomen zijn aan individuatie en separatie. Er wordt nadruk gelegd op met name cognitieve ontwikkeling dat kinderen zich een eigen mening kunnen vormen. Hoe worden kinderen ervoor beschermd dat ze gevoel krijgen dat ze tegen eigen ouders moeten getuigen. Ophalen van herinneringen kan traumatiserend en belastend zijn (angst en schuld). Hoe gaan ouders/ omgeving reageren op hun uitspraken en welke gevolgen kunnen uitspraken hebben. Hoe gaat het kind om met gevoelens van onmacht wanneer het de indruk heeft dat zijn input onvoldoende effect heeft (toch geen andere omgangsregeling dan het kind voor gepleit heeft etc.). Kortom hoe wordt ervoor gezorgd dat naast juridische recht op bescherming ook psychologisch recht op bescherming geborgd wordt? Zoals op pagina 17 benadrukt wordt dat wanneer er geen kindvriendelijke/ passende benaderingswijze wordt geboden, dit schadelijk kan zijn voor de jeugdige. Er wordt opgemerkt dat de ondersteuning van hoorrecht verbeterd moet worden, maar geen wettelijke verankering vergt. Hierdoor lijkt inzet op kwaliteit hieromtrent vrijblijvend. Hoe wordt hier dan wel aan tegemoet gekomen? Men lijkt onvoldoende doordrongen welke impact een rechtszitting op kinderen kan hebben. Natuurlijk spelen deze thema's bij 12+ ook maar vraagt extra aandacht bij 12-.
- Het is positief dat de ouder hiermee een ingang heeft waarbij deze kosteloos en zonder advocaat dit verzoek kan indienen bij de rechtbank.
- Aan dit artikel zouden de GI's willen toevoegen: een regeling inzake de uitoefening van het omgangsrecht tussen de minderjarige en een ouder "*, broers en zussen of anderen die in nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staan*". De laatste kunnen bijv. ook voormalige pleegouders zijn of andere familieleden.

¹⁹ Rechtbank Noord-Nederland d.d. 06-12-2024, ECLI:NL:RBNNE:2024:4759

Artikel 329 – minderjarige 12+ kan zelf verzoeken om beëindiging voogdij

- We achten het niet wenselijk dat een minderjarige van 12 jaar hier zelf de bevoegdheid toe krijgt. Dit vergroot de kans dat een minderjarige wordt ingezet door derden dit soort procedures aanhangig te maken. Indien de minderjarige bijvoorbeeld een andere voogd zou willen, ligt het aangaan van een gesprek hierover of starten van een geschillenregeling meer voor de hand.
Zie ook hierboven opmerkingen voor wat betreft afwijken kalenderleeftijd en sociaal-emotionele ontwikkeling jeugdige.

Aanvullend verzoek

- De GI's achten wenselijk dat een wettelijke route komt waarbij de GI ontslag van de voogdij kan vragen aan kinderrechter met hierbij tevens verzoek overdracht voogdij naar ouder c.q. herstel gezag. Dit voorkomt dat de -dure- beschermingsmaatregel voogdij voortduurt terwijl ouder inmiddels / weer in staat is zelf in gezag te voorzien. In een dergelijke regeling kan worden voorzien door de GI's in artikel 1:278 BW op te nemen, naast de Raad voor de Kinderbescherming.
- Daarbij verzoeken de GI's om te voorzien om de mogelijkheid voor de GI's om zich te laten ontslaan van de voogdij ook open te stellen in de situatie dat de minderjarige niet meer in Nederland verblijft en de (kinder)rechter in principe dus niet meer bevoegd is. De GI's worden soms met de (tijdelijke) voogdij belast in verband met (tijdelijke) afwezigheid van de ouders of om andere redenen. Daarbij komt het voor dat de jeugdige weer met ouders wordt herenigd in het buitenland of ouders de minderjarige meenemen naar het buitenland maar de GI dan geen verzoek kan indienen om zich te laten ontslaan van de voogdij omdat de minderjarige niet meer in Nederland verblijft. Ook in een dergelijke situatie blijft de kinderbeschermingsmaatregel voogdij voortduren terwijl de ouder zelf weer het gezag uitoefent. Dit is onwenselijk omdat de opdracht voor de GI in feite onuitvoerbaar is geworden.

Artikel 336a BW:

Deze bepaling gaat uit van blokkaderecht van *pleegouders*, zie ook de toelichting op deze bepaling. In de praktijk wordt deze ook toegepast op situaties dat jonge kinderen bij ouders uit huis geplaatst worden, wanneer ouders niet met het gezag belast zijn, bijv. omdat de GI met de voogdij belast is in verband met minderjarigheid van de moeder. Het verdient aanbeveling om uitdrukkelijk in de toelichting op te nemen dat deze bepaling ook van toepassing is op ouders en gezinshuizen. In de jurisprudentie wordt hier namelijk niet altijd eenduidig mee omgegaan.

Bijvoorbeeld: indien de minderjarige door *de ouder of* een ander of anderen dan zijn voogd, als behorende tot het gezin met instemming van de voogd ten minste een jaar is verzorgd en opgevoed geworden, kan de voogd niet dan met toestemming van degenen die de verzorging en opvoeding op zich hebben genomen, wijziging in het verblijf van de minderjarige brengen.

Artikel 377a – in het kader van voogdij verzoeken doen voor omgang

- Geen opmerkingen.

Artikel 377e – in het kader van voogdij verzoeken doen voor omgang

- Geen opmerkingen.

Overig

Artikel 7.11.3 lid 4 Jw

In het kader van de OTS is een informatieverplichting voor beroepskrachten opgenomen. In het kader van voogdij wordt een vergelijkbare regeling wenselijk geacht als het gaat om informatie over de verzorgers van het kind die noodzakelijk wordt geacht voor een goede uitvoering van de voogdij, zie hierover o.a. *'De voogdijmaatregel na de herziening kindbeschermingsmaatregelen: aanpassing noodzakelijk'*, M. Kramer tijdschrift voor Familie-en Jeugdrecht, nummer 10, oktober 2017. De GI's zouden graag zien dat een dergelijke regeling met deze wetswijziging wordt meegenomen.

ARTIKEL II: Wijzigingen in Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Vooraf wensen de GI's een tweetal opmerkingen te maken. Als eerste valt op dat het wetsvoorstel het versterken van rechtsbescherming van 'kinderen en ouders' in één adem noemt. Dit impliceert eenzelfde belang. In de toelichting bij de wet valt op dat er nauwelijks onderscheid wordt gemaakt tussen de belangen van kinderen en die van ouders. In de praktijk van het zogeheten 'gedwongen kader' waarin de GI's werken, is regelmatig sprake van situaties waarin het belang van het kind conflicteert met het belang van diens ouder(s). De GI zal in haar reactie nader ingaan op de punten waar naar haar mening het belang van het kind een eigen zelfstandige plaats hoort te krijgen met eigen rechtsbescherming binnen dit wetsvoorstel. Een ander punt is dat de wetswijzigingen gelezen moeten worden vanuit een 'gemankeerd' jeugdstelsel. De GI's hebben dagelijks te kampen met lange wachtlijsten voor passende hulp voor ouders en kinderen in en nauwelijks beschikbare plekken. Ook de belasting van de rechtspraak vormt een zorg. De GI's vragen hier aandacht voor. Zij kan alleen roeien met de riemen die ze heeft.

Onderdeel A en B: Vereisten verzoekschrift

Artikel 799a Rv geen opmerkingen.

Artikel 800 Rv geen opmerkingen.

Onderdeel C: Piketregeling

Artikel 800a Rv

In het licht van de eerste inleidende opmerking vragen de GI's zich af of er bij conflicterende belangen tussen het kind en de ouder(s) aan het kind van 8 jaar of ouder de bijstand van een kindadvocaat moet worden aangeboden als het kind daar zelf om vraagt. Het kind kan dan zelf kiezen of het van deze bijstand gebruik kan maken. De GI's merken een ongelijkheid op bij conflicterende belangen – te weten de afgifte van een MUHP, verlenging daarvan en bij gezagsbeëindiging - als de ouder(s) wel een advocaat krijgt toegevoegd, maar het kind niet en er geen bijzonder curator is aangesteld. Voor wat betreft de leeftijd hebben de GI's aangesloten bij de in het wetsvoorstel verlaagde leeftijdsgrens naar 8 jaar. De kindadvocaat kan ook een rol spelen in de voorbereiding op het kindverhoor. Het nadeel van een kindadvocaat is dat deze een juridische en geen pedagogische achtergrond heeft. Een mogelijkheid is ook om een bijzonder curator aan te stellen in plaats van of naast een kindadvocaat met wel die achtergrond.

Onderdeel D: Verkorting van de appèltermijn naar 6 weken

Artikel 806 Rv

De GI's kunnen zich geheel vinden in het verkorten van de beroepstermijn naar 6 weken, omdat dit de benodigde duidelijkheid schept. Ook hopen de GI's dat het aantal kort-geding procedures over omgang in het kader van voogdij hierdoor vermindert. Wel missen de GI's dat van beslissingen genomen in het kader van de voogdij ook in hoger beroep kan worden gegaan. Daarom stellen de GI's voor dat naast titel 14, afdeling 4 en 5 afdeling 6 en titel 15 (dus ook het nieuwe artikel 1:303 BW) worden toegevoegd. De GI's voorzien anders opnieuw lange omgangsprocedures in het kader van voogdij.

Onderdeel E: Appèlverbod

Artikel 807 Rv

Er staat een typefout in de toelichting: waar staat 1:280a moet staan 1:303a BW. De GI's juichen het toe dat van beslissingen in zaken waarin het blokkaderecht is ingeroepen in hoger beroep kan worden gegaan. De GI's kunnen zich verder vinden in het feit dat hoger beroep voor de geschillenregeling OTS en voogdij is uitgesloten. De mogelijkheid van hoger beroep bij de geschillenregeling OTS wordt door de GI's niet gemist. De GI's zijn van mening dat het schrappen van verplichte procesvertegenwoordiging al drempelverlagend werkt en verwachten dat deze verlaging voldoende rechtsbescherming biedt.

Onderdeel F: Verlaging van de hoorgrens van minderjarigen

Artikel 809 Rv

Ten aanzien van het verlagen van de leeftijdsgrens merken de GI's op dat zij dit in het algemeen een goede ontwikkeling vinden en dat dit aansluit bij omringende landen (in Duitsland wordt vanaf 4 jaar gehoord).

De GI's maken zich echter ook de nodige zorgen. De GI's zijn van mening dat het horen wel kindvriendelijk dient plaats te vinden, omdat de ervaring leert dat het horen het kind anders juist kan schaden. In de toelichting (p. 17) staat beschreven dat het horen van minderjarigen kindvriendelijk moet gebeuren. De GI's vragen om verduidelijking in de Toelichting waar de verantwoordelijkheden daarvoor liggen (rechtspraak versus GI). De gedragswetenschappers geven aan dat het interpreteren van het verhaal van een kind van jonge leeftijd echt moeilijk is. De GI's vragen zich daarom af of rechters hiervoor voldoende zijn toegerust? Een kind van deze leeftijd hangt nog aan een volwassene. Is het kind autonoom in wat hij zegt? Een kind zou misschien beter gehoord kunnen worden door een pedagoog die het kind daarin begeleidt omdat een pedagoog de mening van een kind mogelijk beter kan duiden en interpreteren. Ook hebben de GI's zorgen over de vraag of een kind, biologisch gezien, dit wel aankan. Ook wordt door de gedragswetenschappers de vraag opgeworpen of jonge kinderen niet beschermd moet worden. In bijv. scheidingsprocedures wordt tegen kinderen gezegd dat niet de kinderen maar de volwassenen de beslissingen nemen maar worden kinderen nog jonger betrokken, waarmee ze mogelijk 'voor de leeuwen worden gegooid'. De GI's vragen zich dus af of de belasting ook niet te groot is, en of er gekozen kan worden voor een middenweg: een voorportaal zoals een pedagoog die beter toegerust is, of bijvoorbeeld een pedagogische Bijzondere Curator als ondersteuning voor het kind.

In zijn algemeenheid merken de GI's over het kinderverhoor nog het volgende op. Allereerst vind wij een kindgesprek een betere benaming dan "kindverhoor". Het kindgesprek moet eenduidig en kindvriendelijk worden ingericht, waarbij het heel belangrijk is dat kinderen op een sensitieve en leeftijdsadequate manier worden gehoord. Een kindgesprek geeft bij de meeste kinderen veel stress. De GI's vragen zich af of de rechtspraak hierin voldoende is toegerust en heeft hier zorgen over, omdat er geen eenduidig beleid bij met name de rechtbanken lijkt te zijn. Zo hebben een aantal rechtbanken al laten weten deze verlaging van de leeftijdsgrens nog niet te kunnen doorvoeren. Aan de andere kant juichen de GI's de 'zittingszaal van de toekomst' die de rechtbank Amsterdam heeft ingericht toe en hopen zij dat dit een landelijk vervolg krijgt. Dit is een kindvriendelijke zaal.

Enerzijds zijn er zorgen over de inrichting van het horen van minderjarigen vanaf 8 jaar. Anderzijds zijn er ook kinderen jonger dan 8 jaar die gehoord willen worden. Dit is mogelijk, net zoals het eerder mogelijk was om kinderen jonger dan 12 te horen. Echter wordt in de praktijk vrij star omgegaan met de 12-jaarsgrens. Als er kinderen jonger dan 8 jaar gehoord willen worden, is het van belang dat zij

wel gehoord kunnen worden. Ons voorstel is om toe te voegen dat kinderen jonger dan 8 gehoord worden als het kind dat wenst, tenzij dit horen strijdig is met het belang van de minderjarige. Hierbij ligt de motivatieplicht bij de rechter om toe te lichten waarom het kind niet gehoord wordt, in plaats van te motiveren waarom een kind wel gehoord wordt.

Als laatste willen we nog opmerken dat het verlagen van de leeftijdsgrens van het hoorrecht naar 8 jaar zorgt voor een (wellicht onbedoeld) onderscheid. Kinderen hebben namelijk pas vanaf 12 jaar een actieve rechtsingang. De vraag is wel of het wenselijk is dat kinderen vanaf 8 jaar al een actieve rechtsingang krijgen. Er moet niet onderschat worden wat voor impact een juridische procedure op kinderen heeft. Wat betekent het voor een kind dat een verzoek indient wanneer verzoek wordt afgewezen? Wie zorgt voor een terugkoppeling op kindvriendelijke wijze? Als er door een rechter niets met de mening of het verzoek van de jeugdige wordt gedaan of afgewezen, kan dit bij kwetsbare kinderen leiden tot (verder) gebrek aan vertrouwen. Kortom, als er geen kindvriendelijke waarborgen zijn kan een dergelijke rechtsingang ook schadelijk zijn voor de kinderen. Natuurlijk spelen deze thema's bij 12+ ook maar vraagt extra aandacht bij nog jongere kinderen.

Aanvullingen (verzoek om mee te nemen in dit wetsvoorstel)

Rechtsbescherming kinderen en informatieverstrekking.

Artikel 811 Rv

De GI's ervaren een knelpunt bij het delen van informatie met de rechtbank/hoven in het geval het kind niet wil dat er informatie wordt gedeeld met de ouder(s) of om andere redenen (bijv als de veiligheid in het geding is), maar het wel belangrijke informatie is voor de beslissing van de rechtbank/hof. Dit klemmt met het beginsel van hoor en wederhoor. De GI's doen nu een verzoek op grond van artikel 811 lid 2 Rv, maar daarin bepleiten de GI's dat voor wat betreft de gronden naast of in plaats van het nu in genoemde artikel 5.1 Wet open Overheid aan te sluiten bij het in de Jeugdwet en in Boek 1 veel gebruikte begrip 'belang van het kind'. Dat dekt beter de lading.

Artikel 800 lid 3 en 809 lid 3 Rv

Bij beslissingen zonder voorafgaand verhoor en dan horen binnen 1 week graag artikel 1:336a BW toevoegen, zoals recent bepaald door de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2024:1895).

Daarnaast is het van belang dat er ook zonder voorafgaand verhoor vervangende toestemming kan worden gevraagd voor een medische behandeling die op korte noodzakelijk is met toepassing van deze bepalingen. Denk bijvoorbeeld aan een top tot teen onderzoek bij mogelijk seksueel misbruik dat op zeer korte termijn moet gebeuren. Zie voor een verleende toestemming o.a.

[ECLI:NL:RBROT:2018:11449](https://www.rechtspraak.nl/ECLI/2018/RBROT/2018/11449).

In de afgelopen periode werden de artikelen 800 lid 3 en 809 lid 3 Rv analoog toegepast in het kader van artikel 1:265g BW (met spoed wijzigen van de verdeling zorg- en opvoedtaken). Nu komt daar artikel 1:265f BW voor in de plaats. Is in het kader van de nieuwe regeling nog een spoedverzoek nodig?

Bescherming van het ongeboren kind

De adequate bescherming van het ongeboren kind wordt gemist. Het is mogelijk een schriftelijke aanwijzing te geven aan de ouder wanneer het ongeboren kind onder toezicht staat en indien dat noodzakelijk is om de ontwikkelingsbedreiging weg te nemen. Anders is ook nog de geschillenregeling mogelijk. Maar bij ongeboren kinderen gaat het eerder om medische kwesties waar je de moeder in wil begeleiden. Hier missen de GI's een adequate bescherming van het ongeboren kind, omdat het dan gaat om medische behandeling van de moeder die niet gedwongen kan worden behandeld (op bepaalde uitzonderingen na, waarvan lang niet altijd sprake is). Dit maakt het beschermen van het belang van het ongeboren kind zeer moeilijk uitvoerbaar. Hoe dit eruit moet komen te zien is zeer complex.

ARTIKEL III Wijziging Jeugdwet

Art. 2.3. Jeugdwet

De GI's vinden het van belang op te merken dat de verplichting voor de gemeenten zoals voorgesteld in artikel 2.3 Jeugdwet samenhangt met de voorgestelde (inspannings)verplichting van de GI's om broertjes en zusjes zoveel mogelijk samen te plaatsen, maar merken even zo goed op dat er een belangrijk verschil bestaat in de posities van de gemeenten en de GI's. De gemeente heeft aanzienlijk meer invloed op het aanbod van plekken waar broertjes en zusjes samengeplaatst kunnen worden dan de GI omdat de gemeente verantwoordelijk is voor het jeugdhulpaanbod. De GI is in overwegende mate afhankelijk hiervan. Uit de formulering van wettelijke verplichtingen (als deze al geformuleerd zouden moeten worden voor de GI, zie bovenstaande reactie van de GI's op artikel I, onderdeel G) zou het verschil in taken en posities ook tot uitdrukking moeten worden gebracht in de wettekst.

ARTIKEL IV – VII

De GI's hebben geen opmerkingen hierop.

Aanvullende reactie pleegzorgaanbieders Jeugdzorg Nederland

We zijn met de GI's van mening dat dit wetsvoorstel beoordeeld moet worden in relatie tot het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Een belangrijk onderdeel van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is dat we af willen van het estafettemodel. De voorgenomen wet draagt niet bij aan het vereenvoudigen van het jeugdbeschermingsstelsel en heeft het risico van vertraging bij de noodzakelijke bescherming van kinderen in zich. Langere rechtsprocedures kunnen het risico vergroten dat een kind te lang in een onveilige situatie blijft voordat er een oplossing gevonden wordt. Dit kan het doel van jeugdbescherming (en het toekomstscenario) ondermijnen, dat gericht is op het snel en adequaat beschermen van kwetsbare kinderen. Bij de uitvoering van de wet is het belangrijk om de balans zorgvuldig te bewaken tussen bescherming van rechten en de noodzaak om snel te handelen in het belang van het kind.

Als het om het belang van het kind gaat, willen we nog het volgende benadrukken. In de pleegzorg is in het licht van de gezamenlijke '*Pleegzorg toekomstvisie*' een beweging gaande die uitgaat van inclusieve pleegzorg. Daarmee bedoelen we een pleegzorg die uitgaat van ondersteuning van het hele systeem: pleegkind, ouders, pleegouders en eventuele eigen kinderen van pleegouders. Hierbij is aandacht en erkenning voor de rol/positie en voor het proces dat ieder van de betrokkenen bij een pleegzorgplaatsing doormaakt en voor ieders belangen. Uiteindelijke doel hiervan is **met elkaar** een ongedeelde wereld voor het kind te creëren waarin ouders en pleegouders waar mogelijk met elkaar samenwerken en het kind niet het gevoel heeft tussen hen te moeten kiezen. Dit draagt bij aan meer continuïteit en stabiliteit voor het kind. Deze beweging gaat heel erg uit van gezamenlijke dialoog waarbij we zoeken naar verbinding en het belang van het kind bovenliggend is. Enerzijds vinden we het goed dat er een onafhankelijke toets plaatsvindt als dat nodig is, anderzijds kan dit tot meer strijd leiden wat belastend is voor betrokkenen. Daar hebben we zorgen over.

We zijn het eens met de GI's dat het opvoedperspectief niet eerst aan de Raad voor de Kinderbescherming moet worden voorgelegd, maar rechtstreeks aan de kinderrechter. Het kind heeft immers binnen een aanvaardbare termijn bestaanszekerheid nodig. Dat is de termijn dat het kind onzekerheid aankan over de vraag waar het op gaat groeien zonder dat dit schade aan zijn ontwikkeling oplevert. De ontwikkeling van het kind is niet gebaat bij onnodige vertraging. We maken ons met het oog op het geven van bestaanszekerheid aan het kind wel enige zorgen over de voortdurende beoordeling van het opvoedperspectief, zoals benoemd in het concept wetsvoorstel. Jaarlijkse toetsing en daarmee het steeds opnieuw ter discussie stellen van de opvoedsituatie is belastend voor het kind. Een kind heeft recht op zekerheid en stabiliteit binnen een aanvaardbare termijn. Wanneer bepaalt de kinderrechter dat de inspanning van de GI niet langer gericht is op thuisplaatsing en hoe beoordelen kinderrechters de aanvaardbare termijn voor terugplaatsing? Ook hier geldt weer dat het belangrijk is om de balans te bewaken tussen bescherming van rechten en de noodzaak om snel/tijdig te handelen in het belang van het kind. Als het advies is van de pleegzorgaanbieder dat het opvoedperspectief bij het pleeggezin komt te liggen, zou onze overweging zijn om de pleegouder óók binnen een jaar na plaatsing in dit gezin als belanghebbende op te roepen bij de zitting.

We onderschrijven dat er regelmatig sprake is van situaties waarin het belang van het kind conflicteert met het belang van diens ouder(s). We onderschrijven ook dat er bij conflicterende belangen een ongelijkheid is, omdat ouders wel een advocaat toegevoegd krijgen, maar het kind niet. Het kind zou moeten kunnen beslissen of het bijstand van een advocaat wil hebben, voorafgaand aan en ter zitting. We zijn het met de GI's eens dat voor het behartigen van de

belangen van kinderen iemand nodig is die pedagogische kennis heeft, eventueel naast iemand met juridische kennis. Wie kan de belangen van het kind in zittingen het beste behartigen? Onze ervaring is dat bijzonder curatoren tot nu toe ook vaak advocaten zijn. Daarbij ook de vraag of advocaten een ingang moeten hebben bij de GI om onderling in gesprek te gaan voordat een zaak ter zitting komt.

Pleegzorgaanbieders hebben ook de wens om broertjes en zusjes indien wenselijk en mogelijk samen te plaatsen. In de praktijk zien we dat er overall een tekort is aan pleeggezinnen en dat pleeggezinnen niet altijd de wens, fysieke mogelijkheden of draagkracht hebben om meerdere kinderen in hun gezin op te vangen. Als de GI's dit vanwege dit wetsvoorstel gaan afdwingen, komen pleegzorgaanbieders in een onmogelijke situatie. We hebben er zorgen over dat dit leidt tot nog minder voltijd pleegouders en tot meer onenigheid/strijd tussen de pleegzorgwerker en de jeugdbeschermer, waar zij het op inhoud waarschijnlijk wel met elkaar eens zijn.

We onderschrijven wat de GI's zeggen over samenplaatsen van broertjes en zusjes. Wij zien ook een risico dat ouders een procedure kunnen starten op grond van de geschillenregeling wanneer kinderen, naar de visie van ouders ten onrechte niet samen zijn/worden geplaatst. Dit kan tot onwenselijke situaties leiden dat de procedure tot vertraging leidt, waardoor kinderen langer in onveiligheid thuis moeten verblijven. Als het kind bij pleegouders is geplaatst, dient de GI altijd af te stemmen met de pleegzorgaanbieder over de gewenste omgang en de rol van pleegouders daarbij. In het concept wetsvoorstel wordt niet eenduidig gesproken over de rol (en rechtspositie) die de pleegouder heeft in de omgangsregeling. Bijvoorbeeld ontbreekt het recht op inspraak dan wel instemming van de pleegouder in het omgangsplan (zie o.a. nieuw artikel 265f lid 1).

In het wetsvoorstel wordt geregeld dat de GI zorgdraagt voor een jaarlijkse evaluatie van de voogdij. Het beoogde doel hiervan is beter toezicht houden op het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van de minderjarige die onder voogdij staat. De GI's stellen de terechte vraag of de jaarlijkse evaluatie ook moet gelden in andere situaties waarbij het gezag niet meer bij de ouder(s) ligt. In het geval van voogdij door de GI moet een evaluatieverslag worden voorgelegd aan de RvdK, die moet beoordelen of de belangen van de minderjarige voldoende worden behartigd. Bij verschil van mening hierover, kan de RvdK een beroep doen op de geschillenregeling bij de rechtbank. Als het om veiligheid en welzijn van pleegkinderen gaat, kunnen pleegoudervoogdijplaatsingen kwetsbaar zijn. De Regeling Jeugdwet benoemt in artikel 5.2, lid 2 dat de afspraken over de begeleiding van een pleegoudervoogd zich beperken tot een begeleiding van één gesprek per jaar, tenzij de pleegoudervoogd verzoekt om meer begeleiding. Soms is een minimale begeleiding niet passend volgens de pleegzorgaanbieder. Met dit artikel staan pleegzorgaanbieders echter met lege handen als zij met het oog op het toezicht houden op het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van de minderjarige onder voogdij vinden dat meer begeleiding noodzakelijk is. Pleegoudervoogden staan immers in hun recht om dit te weigeren. Pleegzorgaanbieders zouden dit graag aangepast zien. De begeleiding van één gesprek per jaar bestaat nu uit een jaarlijks huisbezoek aan het pleeggezin en een apart gesprek met het kind. Als er geen zorgen zijn, wil je het zo normaal mogelijk laten verlopen en is een juridische procedure onnodig belastend. Als er wel zorgen naar voren komen, dan kan de pleegzorgaanbieder op dit moment alleen de route naar Veilig Thuis bewandelen. Niet altijd komt Veilig Thuis dan in actie met als overweging dat de pleegzorgaanbieder betrokken is. De pleegzorgaanbieder kan de pleegoudervoogd dan niet dwingen tot meer begeleiding. De enige optie is dan beëindigen van het pleegzorgcontract, waardoor er helemaal geen zicht meer is op het kind. In deze situaties wil je evenals bij voogdij door de GI dat een instantie als de RvdK meekijkt of de belangen van de minderjarige voldoende worden behartigd.

De GI's merken in hun reactie op dat het concept wetsvoorstel geen duidelijkheid biedt over de rechtspositie van gezinshuisouders. Zij geven het signaal af dat hierover veel onduidelijkheid bestaat en willen ervoor pleiten om vanuit de wetgever duidelijk te maken wie er wel en niet valt onder de omschrijving "anderen die de minderjarige als behorende tot zijn gezin opvoedt". Dan gaat het bijvoorbeeld om een verzoek aan de kinderrechter om de inspanning van de GI niet langer gericht te laten zijn op thuisplaatsing. We zijn het met de GI's eens dat het belangrijk is om hier duidelijkheid over te creëren. Het is belangrijk om een balans te vinden tussen de erkenning van de rol van gezinshuisouders, het beschermen van de rechten van de biologische ouders en de praktische en juridische gevolgen van zo'n wijziging.